

TÜRKİYE ELEKTRİK PİYASASI VE İDARİ YAPTIRIMLAR

ELEKTRİK PİYASASINDA İDARİ YAPTIRIM ÇEŞİTLERİ

Mehmet İBİŞ
EPDK Başkan Danışmanı

DEK Atölye , Ankara, 13/03/2019

TÜRKİYE ELEKTRİK PİYASASINDA İDARİ YAPTIRIM ÇEŞİTLERİ

- Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunca Elektrik piyasasında yapılan denetimler sonucunda mevzuata aykırılığın tespiti halinde lisans sahibine **yaptırım uygulaması yanında** tüketicilerden alınan **fazla bedeller** ile tüketicilere **ödenen eksik bedellerin** tüketicilere iadesi yoluna da gitmektedir. Bu iadelerin sağlanabilmesi için Kurumumuzca idari soruşturma yürütülmekte bazen soruşturma aşamasında lisans sahipleri aykırılıkları düzeltmektedir.
- **Soruşturma aşamasında aykırılık düzeltilmezse** lisans sahibi **İHTAR** edilerek **aykırılığın giderilmesi için süre verilmektedir.** İhtar edilen lisans sahibi fazladan alınan bedellerin iadesi veya eksik ödemelerin tamamlanması için ihtar edilmektedir. **Mevzuata aykırılıklar bu durumda ancak iadeler ile son bulmaktadır.** Bu süre zarfında tüketicilere **iade edilemeyen tutarlar, elektrik piyasasında lisans sahibinin kasasında kalmamakta lisans sahibinin gelir tavanından düşülmektedir.** Oysaki diğer düzenleyici ve denetleyici kurumlarda sadece mevzuata aykırılık tespit edilmekte, **iadeler tüketicilerin tüketici hakem heyetleri veya mahkeme kararları ile alınmaktadır.** Bu ise hukuk sisteminde çok sayıda uyuşmazlığın ortaya çıkmasına ve **yargı sistemi üzerine yük gelmesine neden olmaktadır.** Örneğin, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu tüketicilerden kredi kullanırken alınan dosya masrafını mevzuata aykırı bulmuştur. Kimlerden dosya parası alındığı belli iken bu kişilere iadeler doğrudan bankalarca yapılmamış tüketicilere tüketici hakem heyetleri veya mahkeme kararları üzerine iade yapılmıştır. Bu durumda da **tüketici hakem heyetleri üzerine veya mahkemelerin üzerine çok sayıda yük gelmesine neden olmuştur.** Oysa, Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu Elektrik piyasasında tüketicilere iadeleri Kurul kararının ve mevzuata aykırılığın sona erdirilmesinin gereği olarak tüketici hakem heyetlerine veya mahkemeye gitmeden iade ettirmektedir. Bu halde tüketici hakem heyetleri ve mahkemelerin üzerine ilave bir yük de gelmemektedir.
- **Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun idari yaptırımlara ilişkin kararları kazai nitelikte olup, işlemin kesinleşmesi ve icra edilebilir olması için işlemin idari sürecinin tamamlanması yeterlidir. İşlemin kesinleşmesi için mahkemece onay verilmesi, yargısal boyutta kesinleşmesi gerekmez. Sadece idari para cezalarının tahsili için Kabahatler Kanunu uyarınca kesinleşmesi gerekmektedir.**
- **Para cezası dışındaki tüm yaptırımların derhal uygulanması gerekir. Ayrıca, idari para cezası dışı işlemlere dava açılması işlemin yürütülmesini durdurmaz.**

İHTAR UYGULAMASI

- İhtar; Uyarma, dikkat çekme, bir şeyi birine hatırlatmadır. İhtar etmek ise; bir kimseye yasal yollarla yazılı olarak uyarı göndermektir. İhtar etmek; bir kimseye bir hususu yerine getirmesi veya getirmemesi için yapılan yazılı uyarı demektir. İhtarname ise; bir kimseye, bir hususu yerine getirmesi veya getirmemesi için yapılan yazılı uyarı, hatırlatma belgesidir. Elektrik Piyasası Kanununun 16 ncı maddesi uyarınca ihtar ancak Kurul kararı ile verilebilir. Hizmet birimlerince lisans sahiplerine gönderilen uyarı, hatırlatma, tenbih etme veya dikkat çekme 6446 sayılı Kanununun 16 ncı maddesindeki ihtar anlamına gelmemektedir.
- Elektrik Piyasası Kanununun 16 ncı maddesine göre, aykırılığın niteliğine göre aykırılığın giderilmesi veya tekrarlanmaması ihtar edilir ve yapılan yazılı ihtara rağmen aykırı durumlarını devam ettiren veya tekrar edenlere idari para cezası verilir.
- İhtar bir idari yaptırımdır. İhtar kurul kararı başka bir idari merciin onayına tabi değildir. Kurulca verilen ihtar kararı, yürütülmesi kesin ve zaruri olan bir idari işlemdir. İhtar işlemine dava açılması ihtarın gereğinin yerine getirilmesini engel teşkil etmez. İhtar ancak ihtar kararını veren Kurulca geri alınabilir veya idari yargının yürütmeyi durdurma ve iptal kararı ile hukuk aleminden kalkabilir. Hizmet birimlerince mevzuata aykırılığın giderilmesi yönündeki yazılı uyarıyı ihtar kabul edip aykırılık giderilmediği veya aykırılığın tekrar edildiği gerekçesi ile idari para cezası verilmesi mümkün bulunmamaktadır. İhtar kurul kararı ile yapıldıktan ve verilen süre içerisinde giderilmemesi veya tekrarlanması halinde yada aykırılığın nitelik itibari ile düzeltme imkanının bulunmaması halinde idari para cezası verilebilir. İhtar işlemi ile mevzuata aykırılığın giderilmesi ve başkaları aleyhine oluşan zararın giderilmesi hedeflenmektedir.
- Mevzuata aykırılık oluştuktan sonra soruşturma açılmadan mevzuata aykırılığın giderilmesi halinde lisans sahibi hakkında her hangi bir ihtar uygulanmaksızın soruşturmanın sonlandırılması gerekmektedir. Mevzuata aykırılık oluştuktan sonra ve soruşturma açılıp soruşturma raporu hazırlanmadan mevzuata aykırılığın giderilmesi halinde bundan böyle mevzuata uygun hareket edilmesi konusunda lisans sahibinin ihtar edilmesi gerekmektedir. Soruşturma Raporunun Kurula intikali esnasında mevzuata aykırılık halen devam ediyorsa Kurulca süre verilerek mevzuat hükümlerine aykırılığın giderilmesi ihtar edilir.
- Bir fiilin Elektrik Piyasası Kanunu, ikincil mevzuat veya lisans hükmünün bir yerini ihlal ettiği gerekçesi ihtar uygulaması yapılmış olması, bir başka fiilin de kanun, ikincil düzenlemeler veya lisans hükümlerini ihlal ediyorsa ikinci farklı ihlal için lisans sahibi hakkında yine ihtar uygulamasının yapılması gerekir. Zira burada ihlal aynı türden bir ihlal olmayıp, farklı fiiller için ayrı ihtar uygulamasının yapılması gerekecektir. Kanunun bir maddesinin ihlalinde ihtar verilmiş olması, ikinci farklı bir fiille kanunun başka bir hükmünü ihlalde de yine ihtar uygulaması yapılması gerekecektir. Daha önce başka bir fiilden ihtar uygulanmış olması ikinci farklı bir fiilin işlenmesi halinde daha önce ihtar uygulandı denilerek idari para cezası uygulama yoluna gidilemeyecektir. Zira fiiller aynı değil farklı her fiil için ihtar uygulamasının ayrı ayrı yapılması gerekmektedir.

- İdari işlemlerin kesinleşmesi ve icra edilebilir hale gelmesi için o idari işlemin idari süreçlerinin tamamlanması ve idari işlemin tekemmül etmesi için yeterlidir. Hukuki anlamda kesinleşme için o işleme bir mahkemece onay verilmiş olması, kararın yargısal boyutta kesinleşmiş olması gerekmez. İdari işlemin kesinleşmesi ve icra edilebilir hale gelmesi için **idari süreçlerin tamamlanması, işlemlerin idari açıdan tekemmül etmesi için yeterli olup** ayrıca mahkeme kararına ihtiyaç yoktur.
- Elektrik piyasasında ihtar işlemlerin kesinleşmesi ve icra edilebilir hale gelmesi için ihtar işlemin idari süreçlerinin tamamlanması ile idari işlem tekemmül etmiş olur. **Tekemmül etmiş bu idari işlemlere dava açılması idari işlemin yürütülmesini durdurmaz.** Nitekim, **2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 27 nci maddesi uyarınca idari işleme karşı Danıştay'da veya idari mahkemelerde dava açılması dava edilen idari işlemin yürütülmesini durdurmaz.**
- Kabahatler Kanunu'nun 5 inci maddesi, kabahatler karşılığında öngörülen idari yaptırımlara ilişkin kararların yerine getirilmesi bakımından derhal uygulama kuralını getirmiştir. Elektrik piyasasında ihtar işleminin idari süreci tamamlanarak tesis edilmiş olması durumunda işlemin sonuçlarının derhal uygulanması gerekmektedir. İdari işleme dava açıldığı gerekçesi ile işlemin uygulanması bekletilemez. Buna ek olarak, elektrik piyasasında yazılı ihtar verildikten sonra mevzuata aykırı durumun ihtar süresi içerisinde giderilmesi gerekmektedir. **Tüketicilere yapılacak iadelerde hak sahiplerine bildirim yapılması ihtar kararının gereğini yerine getirmek üzere yeterli görülmektedir.** Hak sahiplerinin geri ödeme için ilgili şirkete başvuru yapıp yapmadığı takip edilmemekte; **tüm hak sahiplerine ödeme için bildirim yapıldıysa soruşturma sonlandırılmaktadır.** İhtar işlemine karşı dava açılmış olması durumunda ihtar konu aykırılığın giderilmesi bekletilemez ve işlemin derhal uygulanması gerekmektedir. Ancak, sadece **ihtar kararı hakkında idari yargıda yürütmeyi durdurma veya iptal kararı verilmesi halinde işlem yok hükmünde olacağından işlemin uygulanması mümkün bulunmamaktadır.**
- Ayrıca, **ihtar kararı verilmesine konu ilgili kanun hükmünün iptali istemiyle Anayasa Mahkemesi'ne başvurulduğu gerekçesiyle de ihtar kararının uygulanması bekletilmemelidir.**

- Elektrik piyasasında verilen **ihhtar kararları üzerine** ihhtar süresi içerisinde aykırılığın giderilmesine yönelik olarak lisans sahiplerince işlemler tesis edildikten sonra ihhtar kararının idari yargıda yürütmeyi durdurma veya iptal kararı verilmesi halinde, işlem yok hükmünde olacağından ve işlemin uygulanması mümkün olmayacağından lisans sahiplerince tesis edilen işlemlerin geri alınması gerekecektir. Örneğin; lisans sahiplerince mevzuata aykırılık gerekçesi ile alınan fazla bedellerin tüketicilere iadesine veya tazminine ilişkin ihhtar kararı uyarınca ödenen iadeler olması ve iade işlemine konu ihhtar işleminin idari yargıya yürütmenin durdurulması veya iptali halinde tüketicilerin aldıkları bu bedelleri lisans sahibine iade etmesi gerekecektir. Lisans sahipleri tarafından ihhtar kararı çerçevesinde tüketicilere ödenen bedellerin ihhtar kararının idari yargıya yürütmesinin durdurulması veya iptali üzerine tüketicilerden alınamaması üzerine, ödedikleri bu bedelleri EPDK'dan (Kurum) isteme hakları da olabilecektir. Burada ödenen bedellerin öncelikle tekrar tüketicilerden istenmesi, tüketicilerden bu bedellerin alınamaması halinde Kurumdan istenmesi mümkün olacaktır. Kurumca da bu bedeller sonraki tarife dönemlerinde gelir tavanına eklenebilecektir. Lisans sahiplerinin mevzuata aykırılığı gidermek için yapacakları ihtarda, iade hakkından yararlanacak kişilerin adreslerine **tebligat kanunu** çerçevesinde bildirimde bulunabilecekleri gibi **internet sayfalarında da duyurabilecekler**, yada aylık faturalarda iadeye ilişkin bildirimde bulunabileceklerdir. İadeler Borçlar Kanunundaki **on yıllık sürede istenebilecektir**. İhhtar Kararı gereği **alınmayan tutarların bulunması halinde tarifesi düzenlemeye tabi olan lisans sahipleri için bu tutar sonraki tarife döneminde gelir tavanından düşülebilecektir**. Ancak tarifesi düzenlemeye tabi olmayan lisans sahiplerinin iade edilemeyen tutarlarının ne olacağı hususunda düzenlemelerde belirsizlik bulunmaktadır. Bu durum da **iadesi yapılamamış tutarlarında Hazineye aktarılmasının yerinde olacağı** söylenebilir.
- Elektrik piyasasında tarife işlemleri, **lisansın iptal edilmesi veya lisansın geri alınması işlemlerine karşı yargı yoluna başvurulması halinde bu işlemlerin yürütülmesi durmamaktadır**. Ancak bu işlemler hakkında işleminin idari yargıya yürütmesinin durdurulması veya iptali halinde işlemin uygulanması mümkün olamamaktadır.
- 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 40 ıncı maddesinin ikinci fıkrasındaki; **“Devlet, işlemlerinde ilgili kişilerin hangi kanun yoluna ve mercilerine başvuracağını ve süresini belirtmek zorundadır.”** hükmü uyarınca elektrik piyasasında tesis edilen **ihhtar, idari para cezası ve lisans iptallerinde idari başvuru yolunun gösterilmesi gerekmektedir**. **İdari başvuru yolu gösterilmeden tebliğ edilmiş işlemler İdari yargı mercilerince iptal edilmektedir**.
- Danıştay 13 üncü Dairesinin E: 2014/4106, K: 2014/3620 sayılı kararı ile; 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın yukarıda da belirtilen hükmünün yer aldığını, bu fıkra ile **kişilerin yargı ya da idari makamlar önünde sonuna kadar haklarını arayabilmelerine imkan sağlanmasının amaçlandığını, son derece dağınık mevzuat karşısında kanun yolu, mercii ve sürelerinin belirtilmesinin hak arama hürriyetinin korunması açısından zorunlu hale geldiğini, mühürleme tutanağında işleme karşı hangi sürede hangi mercie başvurulacağı yazılmadığından, davacının hak arama özgürlüğünün ihlal edilmiş olması karşısında Konya 1 inci İdare Mahkemesinin E:2014/835, K:2014/917 sayılı kararının bozulmasına karar verilmiştir**. Bu karar için karar düzeltme yoluna gidilmişse de, Danıştay 13 üncü Dairesinin E:2015/2310, K:2015/2933 sayılı kararı ile Danıştay 13 üncü Dairesinin E:2014/4106, K:2014/3620 kararı uygun bulunarak karar düzeltme isteminin reddine karar verilmiştir.

- İdari işlemlere karşı son derece ayrıntılı düzenlemelerin yer alması, başvuru sürelerinin kısa olması, olağan başvuru yollarına istisna getirilmesi nedeniyle idari işlemlere karşı hangi idari birime, hangi sürede başvurulacağıının idarelerce idari işlemde belirtilmesi hukuk güvenliği ilkesinin gereği olduğu, anılan anayasa hükmü ve bireyin yargı makamları ya da idari makamlar önünde sonuna kadar haklarını arayabilmelerine kolaylık ve imkan sağlanmasının amaçlandığı, idareye işlemlerinde hangi süre içinde hangi mercilere başvurabileceklerini bildirme yükümlülüğünün getirildiği söylenebilir. Bu nedenlerle **idari yaptırım ve para cezalarına ilişkin kararların tebliğinde karara karşı nerede ve ne kadar sürede dava açma hakkı olduğunun belirtilmesi gerekmektedir.**
- 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun 21 inci maddesine göre; Kurumca bu Kanuna göre yapılacak **her türlü tebligat hakkında 11/02/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümleri uygulanır, ancak ilanen yapılacak tebligatlar Resmî Gazetede yayımlanır.**
- Tesis edilen idari işlemlerin 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümleri uyarınca tebliğ edilmesi ve **ilânen yapılacak tebligatların Resmi Gazete yolu ile yapılması gerekmektedir**

DÜZETME İMKÂNİ OLAN AYKIRILIKLARDA İHTAR

- Elektrik Piyasası Kanunu, ikincil mevzuat veya lisans hükümlerine, Kurul kararlarına ve talimatlara **aykırı hareket edildiği saptandıktan sonra** veya lisans süresi boyunca iştirak ilişkisi yasağına aykırı davranışta bulunulması hâlinde, **aykırılığın otuz gün içinde** yada 6446 sayılı Kanununun 16 ncı maddesinin ikinci fıkrası uyarınca aykırılığın niteliğine göre **30 günden az olmamak üzere belirlenecek bir sürede giderilmesi veya tekrarlanmaması ihtar edilir ve yapılan yazılı ihtara rağmen aykırı durumlarını devam ettiren veya tekrar edenlere idari para cezası verilir.**
- 6446 sayılı Kanununun 16 ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine göre Kurul tarafından bilgi isteme veya yerinde inceleme hâllerinde; istenen bilgilerin yanlış, eksik veya yanıltıcı olarak verildiğinin saptanması veya hiç bilgi verilmemesi ya da yerinde inceleme imkânının verilmemesi ve (e) bendi gereği, piyasada lisans kapsamı dışında faaliyet gösterildiğinin saptanması hâlinde, **on beş gün içinde kapsam dışı faaliyetin veya aleyhte faaliyetin durdurulması veya bilgilerin doğru olarak verilmesi veya inceleme imkânının sağlanması için ihtar verilir.** Bu sürede 6446 sayılı Kanununun 16 ncı maddesinin ikinci fıkrası uyarınca **15 günden az olmamak üzere farklı ihtar süresi belirlenebilir.**

DÜZELTME İMKÂNI OLMAYAN AYKIRILIKLAR VE İHTAR UYGULAMASI YAPILMAYAN HALLER

- Elektrik Piyasası Kanunu, ikincil mevzuat veya lisans hükümlerine aykırılık yapılmış olduktan sonra niteliği itibarıyla düzeltme imkânı olmayacak şekilde aykırı davranılması durumunda ihtar gerek kalmaksızın beş yüz bin Türk Lirası idari para cezası verilir.
- Lisans verilmesine esas olan şartların lisansın yürürlüğü sırasında ortadan kalktığı veya bu şartların baştan mevcut olmadığı saptanması hâlinde ihtar uygulanmaksızın ve süre verilmeksizin doğrudan lisans iptal edilir.
- Elektrik Piyasası Kanununa göre yapılan talep ve işlemlerde kanuna karşı hile veya gerçek dışı beyanda bulunulduğunun tespiti hâlinde de ihtar uygulanmaksızın ve süre verilmeksizin doğrudan lisans iptal edilir.
- Ayrıca, Lisans müracaatında veya lisans yürürlüğü sırasında, lisans verilmesinde aranan şartlar konusunda, gerçek dışı belge sunulması veya yanıltıcı bilgi verilmesi veya lisans verilmesini etkileyecek lisans şartlarındaki değişikliklerin Kurula bildirilmemesi hâlinde, aykırılığın giderilmesi beklenmeden önce idari para cezası verilerek aykırılığın düzeltilmesi için 30 gün ihtar süresi verilir.
- Ancak, anılan gerçek dışı belge veya yanıltıcı bilgi veya lisans şartlarındaki değişikliğin düzeltilmesinin mümkün olmaması veya verilen ihtar süresi içinde düzeltilememesi halinde lisans iptali yoluna gidilir

İDARİ PARA CEZASI

- Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun 21/12/2018 tarih ve 30632 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 16 ncı maddesi uyarınca 2019 Yılında Uygulanacak Para Cezaları Hakkında Tebliğ ile 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 16 ncı maddesinde yer alan para cezası miktarları, **1/1/2019 tarihinden itibaren aşağıdaki tabloda gösterildiği** gibi uygulanacaktır.
- 14/3/2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 16 ncı maddesinde düzenlenmiş olan idari para cezalarının, 30/11/2018 tarihli ve 30611 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 503)’nde **2018 yılı için yeniden değerlendirme oranı olarak tespit edilen %23,73** (yirmiüç virgöl yetmişüç) oranında artırılarak yeniden belirlenmiştir. Buna göre Elektrik Piyasasında **2019 Yılında** Uygulanacak Para Cezaları aşağıdaki şekilde uygulanacaktır.
- Elektrik Piyasası Kanununun 16 ncı Maddesi Uyarınca 2019 Yılında Uygulanacak Para Cezaları

6446 SAYILI KANUNUN 16 NCI MADDESİNİN İLGİLİ HÜKMÜ	2019 YILINDA UYGULANACAK İDARİ PARA CEZALARI (TL)
16 ncı maddenin birinci fıkrasının (a) bendi	888.397
16 ncı maddenin birinci fıkrasının (b) bendi	888.397
16 ncı maddenin birinci fıkrasının (c) bendi	888.397
16 ncı maddenin birinci fıkrasının (ç) bendi	1.421.438
16 ncı maddenin birinci fıkrasının (d) bendi	1.599.117
16 ncı maddenin birinci fıkrasının (e) bendi	1.776.799
16 ncı maddenin sekizinci fıkrası	707

- **Elektrik Piyasası Kanununda idari para cezaları maktu belirlenmiştir.** Maktu olarak belirlenmiş idari para cezalarına ilişkin olarak, 22/12/2017 tarih ve 30278 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Anayasa Mahkemesinin E:2017/132 K:2017/149 sayılı kararında, 5015 sayılı Petrol Piyasasında İdari para cezalarının maktu olarak belirlenmesine ilişkin anayasaya aykırılık itirazı üzerine yapılan iptal başvurusunda;
- “Hukuk devletinde ceza hukukuna ilişkin düzenlemelerde olduğu gibi hangi eylemlerin idari yaptırımlarla cezalandırılmasının öngörüleceği, bunlara uygulanacak **yaptırımın türü ve ölçüsü, yaptırımın ağırlaştırıcı ve hafifletirici nedenlerinin belirlenmesi gibi konularda kanun koyucu takdir yetkisine sahiptir.** Bununla birlikte kanun koyucunun takdir yetkisi kapsamında öngördüğü yaptırımın adil ve hakkaniyete uygun olması gerekmektedir.
- Kanun’un 1. maddesinde, bu Kanun’un amacının “yurt içi ve yurt dışı kaynaklardan temin olunan petrolün doğrudan veya işlenerek güvenli ve ekonomik olarak rekabet ortamı içerisinde kullanıcılara sunumuna ilişkin piyasa faaliyetlerinin şeffaf, eşitlikçi ve istikrarlı biçimde sürdürülmesi için yönlendirme, gözetim ve denetim faaliyetlerinin düzenlenmesini sağlamak” olduğu belirtilmiştir. Kanun koyucunun bu amaca ulaşılması için etkili bir denetim sisteminin kurulmasını ve caydırıcı cezalar getirilmesini hedeflediği anlaşılmaktadır.
- Kanun koyucu, akaryakıtın güvenli ve ekonomik olarak rekabet ortamı içinde kullanıcılara sunulmasının sağlanması için akaryakıt ikmalinin yapılmasını lisansa tabi tutmuştur. Kamu can ve mal güvenliği açısından tehlike arz etmesi nedeniyle de lisansa tabi bu faaliyetin, kendi araçlarına akaryakıt ikmal kapasitesi olan ve fabrika, şantiye nakliye filosu işletmeleri ve benzeri kendi ihtiyaçları için depolama imkânı bulunan yerlerin dışında, mevzuata uygun bir biçimde yeterli teknik donanımın bulunduğu istasyonlarda yapılması zorunlu kılınmıştır. Bu zorunluluğun ihlal edilmesi hâlinde uygulanacak yaptırım ise maktu idari para cezası olarak belirlenmiştir. Kanun koyucunun kanunla yapılan düzenlemelerin etkili bir şekilde hayata geçirilebilmesi bakımından öngörülen yükümlülüklerin yerine getirilmesini sağlamak ve yasaklanan fiillerin işlenmesini önlemek için maktu idari para cezası öngörmesinin kamu yararını sağlamaya yönelik olduğu anlaşılmaktadır.
- Kanun’un 19. maddesinin ikinci fıkrasında, idari para cezasını gerektiren **filler ağırlık derecelerine göre gruplandırılarak ihlalin önemine göre farklı idari para cezaları öngörülmüştür.**
- Anılan maddenin altıncı fıkrasında ise **hangi hâllerde ikinci fıkrada verilen cezaların artırılacağı düzenlenmiştir.** Söz konusu maddenin dördüncü fıkrasında bayiler için bir indirim düzenlemesine de yer verilmiştir. Kanun koyucu, petrol piyasasında yürütülen faaliyetlerin kamu hizmeti niteliğini de göz önünde tutarak cezaları, caydırıcılık fonksiyonunu yerine getirebileceğini takdir ettiği maktu cezalar olarak düzenlemiştir.

- Maktu olarak belirlenen idari para cezaları, cezayı gerektiren fiili işleyenlerin üzerinde ekonomik durumlarına göre farklı etkiler doğurabilirse de bu durumun adalet ve hakkaniyet ilkelerine aykırılık oluşturduğu söylenemez. Kaldı ki itiraz konusu kuralın da yer aldığı 19. maddede farklı fiillere farklı idari yaptırımlar öngörüldüğü gibi idari yaptırımların hangi hâllerde artırılması ve indirilmesi gerektiği de düzenlenmiştir. Dolayısıyla kanun koyucunun takdir yetkisi kapsamında fiilin meydana getireceği neticeleri de dikkate alarak düzenlediği itiraz konusu kuralda hukuk devleti ilkesi ile çelişen bir yön bulunmamaktadır.” denilerek anayasaya aykırılık itirazını oy çokluğu ile reddetmiştir.
- Bu karardan da anlaşılacağı üzere, Kanun koyucu, elektrik piyasasında yürütülen faaliyetlerin kamu hizmeti niteliğini de göz önünde tutarak cezaları, caydırıcılık fonksiyonunu yerine getirebileceğini takdir ettiği maktu cezalar olarak düzenlemiştir.
- Elektrik piyasasında maktu olarak belirlenen idari para cezaları, cezayı gerektiren fiili işleyenlerin üzerinde ekonomik durumlarına göre farklı etkiler doğurabilirse de bu durumun adalet ve hakkaniyet ilkelerine aykırılık oluşturduğu söylenemez. İdari para cezasının maktu olduğu gerekçesi ile idari para cezasının iptali istenemez.
- 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 16 ncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine göre, Bu Kanun, ikincil mevzuat veya lisans hükümlerine aykırılık yapılmış olduktan sonra niteliği itibarıyla düzeltme imkânı olmayacak şekilde aykırı davranılması durumunda ihtara gerek kalmaksızın beş yüz bin Türk Lirası idari para cezası verilir. Mevzuata aykırılık oluştuktan sonra aykırılığın nitelik itibarıyla geçmişe şamil olarak düzeltilememesidir. Örneğin; Programlı elektrik kesintilerini Elektrik Piyasası Tüketici Hizmetleri Yönetmeliğinin 56 ncı maddesine göre Dağıtım lisansı sahibi tüzel kişi, tüketicileri dağıtım veya iletim sisteminde programlanmış bir müdahale nedeniyle meydana gelecek programlı kesintiler hakkında yazılı, işitsel veya görsel basın yayın kuruluşları aracılığıyla ve internet sitesinde, ayrıca isteyen kullanıcılara kısa mesaj ve/veya elektronik posta gönderilmesi suretiyle kesintinin tarih, başlangıç ve sona erme zamanının, kesintinin başlama zamanından en az kırk sekiz saat önce nihai tüketicilere bilgilendirmekle yükümlüdür. Bu bildirim yapılmadan elektrikler kesilirse buradaki aykırılık oluşmuş ve geriye dönük düzeltilmesi mümkün olmayan bir fiildir. Burada aykırılık oluştuktan sonra savunma alınarak aykırılığın düzeltilmesi ihtarı yapılmaksızın doğrudan idari para cezasının uygulanması gerekir. Bunun dışındaki para cezalarının savunma alınarak yazılı ihtara rağmen aykırı durumlarını devam ettirenlere veya tekrar edenlere uygulanması gerekecektir.

- Elektrik Piyasasında her bir lisans sahibinin mevzuata aykırı her ayrı fiil için o fiile karşılık gelen idari para cezası tesis edilecektir. Ancak bir kişinin bir fiilinden birden çok kişinin etkilenmiş olması etkilenen her kişi için ayrı ayrı para cezasının uygulanmasını gerektirmeyecektir. Mevzuata aykırılığın bir den fazla yıl devam etmiş olması da her ay veya her yıl için idari para cezasının verilmesine neden olmayacaktır. Fiilin tekliliğinden maksat sırf davranış suçlarında hareket veya ihmal şeklindeki davranışın tek olmasıdır. Örneğin elektrik güvence bedellerinin tüketiciye iade edilmemesi fiilinde her bir tüketiciye ödenmeyen güvenceden bedeli için tüketici sayısı kadar ayrı idari para cezası uygulanmayacak fiilin tek bir fiil olması sebebiyle tek bir idari para cezası uygulanacaktır. Fakat bir tüketicinin güvence bedelin iade edilmesi diğerlerinin iade edilmemesi durumunda mevzuata aykırılık sona ermez. Çok sayıda tüketicinin güvence bedeli iade edilse dahi bir kişinin güvence bedelinin iade edilmemesi halinde aykırılığın son bulunduğu söylenemez. Mevzuata aykırılık tam ve eksiksiz olarak giderilmedikçe ihlal son bulmaz. Ancak, ödeme iradesi ortaya konulduğu halde tüketiciye ulaşılamaması veya tüketicinin bedeli almaması halinde Borçlar Kanunundaki zaman aşım süresi dikkate alınarak bu süre sonunda alınmayan bedeller tarifesini düzenlemeye tabi olanlarda gelir tavanından düşüleceği için aykırılığın bu sürenin dolmasıyla ve bedelin gelir tavanından düşülmesi ihlalin son bulduğunun kabulü gerekecektir.
- Diğer taraftan, 6446 sayılı Kanununun 16 ncı maddesinin sekizinci fıkrasına göre; Elektrik dağıtım şirketlerinin denetimleri haricinde de genel aydınlatma kapsamında tespit edilen yanmayan, yerinde olmayan armatür ve/veya direklere ilişkin eksiklerin giderilmesine ilişkin süre verilir. Belirlenen sürelerde eksikliklerin giderilmemesi durumunun tespiti ile belirlenen her bir direk veya armatür için Bakanlığın Kurula bildirmesini müteakip Kurul tarafından 2019 yılı için 707 TL idari para cezası verilmesi gerekmektedir. Burada idari para cezası her bir direk veya armatür için ayrı ayrı verilmektedir.
- Üretim tesisini devralacak tüzel kişinin, devir işlemi gerçekleşmeden önce Kurumdan onay alması zorunludur. Üretim tesisini devralan tüzel kişiye eskisinin devamı mahiyetinde yeni lisans verilir ve söz konusu lisans, devir işlemlerinin tamamlanması ve eski lisansın sona ermesi ile yürürlüğe girer. Eskisinin devamı mahiyetinde yeni lisans verilmesi halinde eski şirketin tüm hak ve borçları yeni şirkete geçeceğinden eski şirketin ihtarları ve para cezaları da yeni şirkete geçecektir. Yeni şirket fiili eski şirket işlemiş diye sorumluluktan kurtulamaz.
- 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu uyarınca lisans sahibinin kendi veya diğer bir tüzel kişi bünyesinde tüm aktif ve pasifleri ile birlikte birleşmek istemesi halinde, birleşme işlemi hakkında, birleşme işlemi gerçekleşmeden önce, Kurul onayı alınması zorunludur. Bu birleşmelerde de tüm hak ve borçlar birleşilen yeni şirkete geçecek ve eski ihtar ve para cezalarından sorumlu olacaktır. Fiilin birleşmeden önce işlendiği gerekçesi ile sorumluluktan kurtulması mümkün olmayacaktır.
- Temadi eden fiillerde fiilin tek olduğunu kabul etmek gerekir. Kabahatler Kanununun 15 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca kesintisiz fiille işlenebilen kabahatlerde, bu nedenle idarî yaptırım kararı verilinceye kadar fiil tek sayılır. Bu fiile uygulanacak ceza fiilin bittiği yılın cezası olmalıdır. Ceza verme zaman aşımı süresinde temadi olarak devam eden fiilin son bulunduğu tarihten başlar. Müteselsil fiillerde her fiil için ayrı yaptırımın uygulanması gerekecektir.
- 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununda idari para cezaları maktu olarak belirlenmiştir. Elektrik Piyasası Kanununun 16 ncı maddesinin ikinci fıkrasında tekrerrün düzenlenmiştir. Buna göre para cezalarının uygulanmasını takiben para cezasına konu fiilin; verilen ihtar süresi içerisinde giderilmemesi veya tekrarlanması hâllerinde para cezaları, her defasında bir önceki cezanın iki katı oranında artırılarak uygulanır. Bu cezaların verildiği tarihten itibaren iki yıl içinde idari para cezası verilmesini gerektiren aynı fiil işlenmediği takdirde önceki cezalar tekrarda esas alınmaz.
- Bu düzenlemeye göre fiilin verilen ihtar süresi içerisinde giderilmemesi veya tekrarlanması hâllerinde para cezaları, fiilin işlendiği yıl için belirlenmiş cezalar değil her defasında bir önceki cezanın iki katı oranında artırılarak uygulanması gerekir.

- Lisans sahibi tüzel kişinin farklı fiilleri sebebiyle **her fiili için ayrı ihtar uygulanması** mevzuata **aykırılık düzeltilmeyen veya tekrarlanan her ayrı fiil için de ayrı ayrı idari para cezası uygulanması gerekmektedir**. Bir fiile ceza uygulandı diye farklı diğer aykırı fiillere ceza uygulanmasından vazgeçilemez.
- Kabahatler Kanunu'nun 17 nci maddesinin 4 üncü fıkrasına göre, elektrik piyasasında idari yaptırım kararlarından olan **idari para cezalarının tahsil edilebilmesi için kesinleşmesi gerekmektedir**. Yargı yoluna başvurulması para cezasının takip ve tahsilini durdurmaktadır. İdari para cezaları 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nda belirlenen **kanuni yollara başvurulmaması, kanunda belirlenen sürenin geçmesi veya yargı yolunun tüketilmesi ile kesinleşir**.
- İdari para cezasının tebliği tarihinden itibaren 60 gün içerisinde yargı yoluna başvurulmaması ya da birinci derece mahkemelerce verilen kararlar üzerine, istinaf veya temyiz yoluna başvurulmaması veya istinaf veya temyiz yolunun bitmesi ile karar kesinleşmiş olmaktadır. Birinci derece mahkeme kararı bulunduğu gerekçesi ile kesinleşmiş bir karardan söz edilemez.
- İlgililer tarafından idari dava açılmadan önce, idari işlemin kaldırılması, geri alınması değiştirilmesi veya yeni bir işlem yapılması, idari dava açma süresi içinde işlemi tesis eden merciden istenebilir. Bu başvurma, işlemeye başlamış olan idari dava açma süresini durdurur. Altmış gün içinde bir cevap verilmezse istek reddedilmiş sayılır. İsteğin reddedilmesi veya reddedilmiş sayılması halinde dava açma süresi yeniden işlemeye başlar ve başvurma tarihine kadar geçmiş süre de hesaba katılır.
- İşleme itiraza altmış gün içinde cevap verilmezse, altmış günün bittiği tarihten itibaren dava açma süresi içinde dava açılabilir. Altmış günlük süre içinde idarece verilen cevap kesin değilse ilgili bu cevabı, isteminin reddi sayarak dava açabileceği gibi, kesin cevabı da bekleyebilir. Bu takdirde dava açma süresi işlemez. Ancak, bekleme süresi başvuru tarihinden itibaren altı ayı geçemez. Dava açılmaması veya davanın süreden reddi hallerinde, altmış günlük sürenin bitmesinden sonra idarece cevap verilirse, cevabın tebliğinden itibaren altmış gün içinde dava açılabilir.
- Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun 2008-939 YD itiraz sayılı kararında; **idari para cezası hakkında dava açılmış bulunması halinde cezanın kesinleşmeyeceğine ve tahsilinin de bu sebeple mümkün olmayacağına karar vermiştir**. Genel olarak Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu'nca **elektrik piyasasında tesis edilen idari para cezalarına dava açıldığında ceza kesinleşmeyeceğinden ve tahsili de mümkün olmayacağından telafisi imkânsız zarar gerekçesi ile mahkemelerce yürütmeyi durdurma kararlarının verilmemesi gerekmektedir**.
- Mevzuata aykırılık oluştuktan sonra lisansı iptal edilmiş tüzel kişiler hakkında soruşturma açılması tüzel kişiden savunma istenmesi, üçüncü kişilere iade söz konusu ise iadenin tüzel kişilikçe yapılması istenebilecek veya tüzel kişiye lisanslı dönemine ilişkin idari para cezası tesis edilebilecektir.
- Ancak, mevzuata aykırılık oluştuktan sonra lisansı iptal edilmiş ve tüzel kişiliği sona ermiş kişi hakkında soruşturma ancak şirketin ortakları hakkında açılabilir, ortaklarından savunma istenebilecek, üçüncü kişilere iade söz konusu ise iadenin ortaklarca yapılması istenebilecek veya ortaklara lisanslı dönemine ilişkin idari para cezası tesis edilebilecektir.

TEKERRÜR UYGULAMASI

- **Tekerrür, bir defa suç işledikten ve bu suçtan dolayı cezası kesinleştikten sonra, kanunun belirttiği sürelerde tekrar suç işlenmesi durumu olarak tanımlanabilir.** Tekerrürün varlığından bahsedebilmek için 'önceden işlenmiş bir suçtan dolayı kesinleşmiş bir ceza mahkûmiyetinin bulunması, ilk suçun cezasının kesinleşmesinden sonra yeni bir suçun işlenmesi ve ikinci suçun, ilk suçun cezasının kesinleşmesinden itibaren belirli bir sürede işlenmesi gerekmektedir.
- Ceza hukukunda tekerrüre ilişkin hükümler, kişilere verilen cezaya rağmen suçun işlenmeye devam edilmesi durumunda, sonradan işlenen suçlara daha ağır ceza verilerek, cezanın caydırıcı olma niteliğini kazandırmayı amaçlamaktadır.
- Modern ceza hukukunda cezanın kesinleşmesini müteakip belli bir süre içinde tekrar suç işlenmesi halinde tekerrür hükümleri uygulanmaktadır. Böylece kişinin cezaya muhatap kaldıktan sonra ıslah olması hedeflenmektedir.
- Elektrik Piyasası Kanununun 16 ıncı maddesinin ikinci fıkrasında tekerrür düzenlenmiştir. Buna göre para cezalarının uygulanmasını takiben para cezasına konu fiilin; verilen ihtar süresi içerisinde giderilmemesi veya tekrarlanması hâllerinde para cezaları, her defasında bir önceki cezanın iki katı oranında artırılarak uygulanır. Bu cezaların verildiği tarihten itibaren iki yıl içinde idari para cezası verilmesini gerektiren aynı fiil işlenmediği takdirde önceki cezalar tekrarda esas alınmaz.
- Bu düzenlemeye göre fiilin verilen ihtar süresi içerisinde giderilmemesi veya tekrarlanması hâllerinde para cezaları, fiilin işlendiği yıl için belirlenmiş cezalar değil her defasında bir önceki cezanın iki katı oranında artırılarak uygulanması gerekir.
- Buradaki tekerrürde esas alınacak süre para cezaları için geçerli olup, kıyas uygulanarak ihtar uygulamasında da iki yıllık bir süre olduğundan bahsetmek mümkün değildir. İhtar verildikten sonra lisans süresinde ihtar hukuk alanında varlığını devam ettirir. Fiil işlendikten sonra aynı fiil iki yıl sonra işlenirse önceki ihtarın yok sayılması halinde Elektrik Piyasasında yaptırım gerektiren fiillerin iki yıl sonra tekrar işlenmesine ihtar yaptırımının etkisizleştirilmesine neden olacaktır. 6446 sayılı Kanununun 16 ıncı maddesinin ikinci fıkrasında tekerrürde esas alınacak sürenin kanunda düzenlenmediği halde ihtarlarında ortadan kalktığını söylemek hukuki dayanaktan yoksun ve ihtar yaptırımını etkisizleştirmeye yönelik bir değerlendirme olacaktır. Tekerrürde esas alınacak süre para cezaları için geçerli olup, kıyas uygulanarak ihtar uygulamasının ortadan kalktığını söylemek hukuki geçerliliği olan bir söylem olmayacaktır. Elektrik piyasasındaki idari işlemlerde de kanunilik ilkesinin doğal bir sonucu olarak kıyas yasağının kabul edilmesi gerekmektedir.

- Fiil işlendikten sonra Kurulca ihtar kararı verilmeden aynı fiilin işlenmesi halinde, ilk fiile ihtar verilmeden aynı fiil ikinci kez işlenirse ikinci kez işlenmiş bu fiil için ilk fiil için ihtarın verilmediği dikkate alınarak ancak ihtar uygulaması yapılabilecektir. Aynı şekilde idari para cezalarında da ilk idari para cezası uygulanıp tebliğ edildikten sonra fiilin iki yıl içinde işlenmesi halinde ikinci kez işlenen fiilin işlendiği yılın cezasının iki katı değil önceki cezanın iki katı olarak uygulanacaktır.
- İhtar edilmiş bir fiil işlendikten sonra henüz idari para cezası tesis edilmeden aynı fiilin işlenmesi halinde sonradan işlenen bu fiil için fiilin işlendiği yılın idari para cezası tesis edilebilecektir. Burada fiilin bir çok kez işlendiği gerekçesi tekerrür para cezası söz konusu olmayacaktır. Tekerrür için tekrar etmiş fiilin daha önce cezalandırılmış olmasına rağmen bu tarihten sonra aynı fiilin tekrar işlenmiş olması gerekmektedir. İhtar uygulaması yapılmış ilk fiile henüz idari para cezası tesis edilmeden fiilin tekrar işlenmesinde tekerrür idari para cezası verilmesinden söz edilemeyecektir.
- İdari para cezası verildiği tarihten iki yıl geçtikten sonra fiilin işlenmesi halinde önceki cezalar tekrarda esas alınamayacak ve fiilin işlendiği yılın idari para cezası uygulanabilecektir.
- Bir fiilden idari para cezası uygulandıktan sonra lisans sahibinin başka bir fiile mevzuata aykırılığı işlemesi halinde idari para cezası verilmesi ve tekerrürden idari para cezasının artırılması mümkün olmayacaktır. Tekerrür halinde de fiilin aynı olması ve ceza uygulandıktan sonra aynı fiilin işlenmesi gerekecektir. Farklı bir fiilin işlenmesi durumunda tekerrür söz konusu olmayacaktır.
- 02/12/2010 tarih ve 27773 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Anayasa Mahkemesinin E:2009/51, K:2010/73 sayılı Kararında;
- Anayasa'da yer alan suç ve cezaların kanuniliği ilkesinin vergi cezaları yönünden de geçerli olduğu,
- Yasa koyucunun suç ve cezalar ile ağırlaştırıcı ve hafifletici sebeplerin belirlenmesi konusunda ceza hukukunun temel ilkelerine bağlı kalmak koşuluyla takdir yetkisine sahip olduğu,
- Ceza hukukunda bir defa suç işlendikten ve bu suçtan dolayı verilen ceza kesinleştikten sonra kanunla belirlenen süre zarfında suç işlenmesinin tekerrür olarak kabul edildiği ve kişilerin aldıkları cezaya rağmen suç işlemeye devam etmeleri durumunda sonradan işlenen suçlara daha ağır cezalar verilerek cezanın caydırıcılığının sağlanmaya çalışıldığı,
- İtiraz konusu kuralda ise tekerrür nedeniyle artırılan cezanın sebebini oluşturan eylemin tarihinin önem taşımadığı ve ilk cezaya konu eylemden daha önceki bir tarihte gerçekleşmiş olmasının dahi mümkün olduğu,
- Bu düzenlemenin failin ıslah olmasını amaçlayan tekerrür müessesesi ile bağdaşmadığı gibi hukuki güvenlik ve hukuki istikrar ilkelerini de zedelediği, itiraz konusu kuralın hukuk devleti ilkesi ile suç ve cezaların kanuniliği ilkesinin yer aldığı Anayasa'nın 2 nci ve 38 inci maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.
- Suç ve cezaların kanuniliği ilkesi klasik ceza hukukunun yanı sıra günümüzde kamu hukukunun diğer alanlarında da kabul gören bir ilkedir.
- Hukuk devleti ilkesi ile suç ve cezaların kanuniliği ilkesi bir arada düşünüldüğünde yasa koyucu, ceza alanında yasama yetkisini kullanırken Anayasa'nın ve ceza hukukunun temel ilkelerine bağlı kalmak koşuluyla, toplumda belli eylemlerin suç sayılıp sayılmaması, suç sayılanların hangi tür ve ölçüdeki ceza yaptırımıyla karşılaşmaları gerektiği, nelerin ağırlaştırıcı ya da hafifletici öge olarak kabul edileceği konularında takdir yetkisine sahiptir.

- Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan hukuk devletinin temel ilkelerinden biri 'belirlilik'tir. Bu ilkeye göre, **yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır ve uygulanabilir olması, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesi de gereklidir.** Belirlilik ilkesi, hukuksal güvenlikle bağlantılı olup birey, yasadan, belirli bir kesinlik içinde, hangi somut eylem ve olguya hangi hukuksal yaptırımın veya sonucun bağlandığını, bunların idareye hangi müdahale yetkisini doğurduğunu bilmelidir. Birey ancak bu durumda kendisine düşen yükümlülükleri öngörebilir ve davranışlarını ayarlar. Hukuk güvenliği, normların öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar.
- Anayasa'nın 38 inci maddesinin ilk fıkrasında, 'kimse, kanunun suç saymadığı bir fiilden dolayı cezalandırılmaz' denilerek 'suçun yasallığı', üçüncü fıkrasında da 'ceza ve ceza yerine geçen güvenlik tedbirleri ancak kanunla konulur' kuralına yer verilerek 'cezanın yasallığı' ilkesi benimsenmiştir. Anılan maddede ayrıca, kimseye suçu işlediği zaman kanunda o suç için konulmuş olan cezadan daha ağır bir ceza verilemeyeceği kurala bağlanmıştır.
- Anayasa hukukunun temel ilkelerinden olan suç ve cezada yasallık, ceza hukukunun da temel ilkelerinden birini oluşturmaktadır. Bu ilke, aynı zamanda temel hak ve özgürlükleri en geniş biçimiyle gerçekleştirip güvence altına almakla yükümlü hukuk devletinin de esas aldığı değerlerden olup, uluslararası hukukta ve insan hakları belgelerinde de özel bir yere ve öneme sahip bulunmaktadır.
- Ceza ve ceza yerine geçen güvenlik tedbirlerine ilişkin kurallar, ceza hukukunun ana ilkeleri ile Anayasa'nın konuya ilişkin kuralları başta olmak üzere, ülkenin sosyal, kültürel yapısı, etik değerleri ve ekonomik hayatın gereksinimleri göz önüne alınarak saptanacak ceza politikasına göre belirlenir. Yasa koyucu, cezalandırma yetkisini kullanırken toplumda hangi eylemlerin suç sayılacağı, bunun hangi tür ve ölçüdeki ceza yaptırımını ile karşılanacağı, nelerin ağırlaştırıcı veya hafifletici sebep olarak kabul edilebileceği ve ceza sistemini tamamlayan müesseseler konusunda takdir yetkisine sahiptir. Bu yetki, vergi suç ve cezaları bakımından da geçerlidir.
- **Ceza hukukunda 'tekerrür' müessesesi, bir ceza mahkumiyetine kesin olarak uğrayan bir kimsenin, yeniden suç işlemesi halinde Ceza Kanunu karşısındaki kişisel durumunu tanımlar.**
- Tekerrür müessesesinin vergi suç ve cezaları bakımından gözetilmesi ve vergi suçlarında tekerrür halinde vergi cezalarının özel olarak belirlenmesi yasa koyucunun takdir yetkisi alanında bulunmaktadır.
- Hukuka aykırı bir eylemin tekerrürü halinde verilecek cezanın artırılması, **daha önce verilen cezanın ıslah edici olmadığı ve failin suç işleme konusundaki ısrarının daha ağır bir cezayı gerektirdiği düşüncesinden doğmaktadır.**
- Faile tekerrür nedeniyle daha ağır bir ceza verilebilmesi, bir başka deyişle failin ıslah olmadığı ve suç işleme konusundaki ısrarının ortaya konulabilmesi için, hukuka aykırı **bir eylemi failin birden çok kere gerçekleştirmiş olması tek başına yeterli olmayıp, tekerrüre esas alınan eylemi nedeniyle daha önce cezalandırılmış olmasına rağmen bu tarihten sonra aynı eylemde tekrar bulunmuş olması gerekmektedir.**

- Belirli bir kesinlik içinde yasada hangi eyleme hangi hukuksal yaptırımın bağlandığının bireyler tarafından bilinmesi ve eylemlerin sonuçlarının öngörülebilmesi gerektiğinden, hukuka aykırı bir eylemde bulunduğu tarih itibariyle **hakkında daha önce verilen bir ceza bulunmayan kişinin daha sonraki bir tarihte almış olduğu bir cezanın esas alınarak ve tekerrür hükümleri uygulanarak cezasının artırılması hukuk devleti ilkesine uygun bulunmamaktadır.** Suçu işlediği tarihte henüz mükerrer olarak kabulü mümkün olmayan kişiye tekerrür hükümlerinin uygulanması, suç ve cezaların yasallığı ilkesine de aykırılık oluşturacaktır.
- Vergi ziyai cezası ve usulsüzlük cezası kesilen kişilere, bu cezaların kesinleştiği tarihten itibaren belirli bir süre içinde tekrar vergi ziyai cezası ya da tekrar usulsüzlük cezası kesilmesi durumunda cezalarda artırım uygulanacağını öngören itiraz konusu kuralda ise tekerrür hükmüne esas alınacak **sonraki eylemin her halde ilk eylem için verilen cezanın kesinleşme tarihinden sonraki bir tarihte gerçekleşmiş olması gerektiği tabiidir.** Bu nedenle, kural belirsiz ve öngörülemez değildir ve kuralın suç ve cezaların yasallığı ilkesine aykırı olduğundan da söz edilemez denilerek iptal istemini reddetmiştir.

İDARİ PARA CEZASI TUTARININ BİR ÖNCEKİ YIL GAYRİSAFİ GELİRİNİN YÜZDE ONUNA ULAŞMASI

- 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 16 ncı maddesinin ikinci fıkrasına göre; tekrürden uygulanacak para cezasının tutarı, cezaya muhatap tüzel kişinin bir önceki mali yılına ilişkin bilançosundaki gayrisafi gelirinin yüzde onunu aşamaz. Cezaların bu düzeye ulaşması hâlinde Kurul, lisansı iptal edebilir. Kanunda “kişinin bir önceki mali yılına ilişkin bilançosundaki gayrisafi gelirinin yüzde onunu aşamaz” ibaresi geçmiş olsa da bilançoda gayrisafi gelir yer almaz. Gayri safi gelir gelir tablolarında yer almaktadır. Bu nedenle “bilançosundaki gayrisafi gelirinin” kavramının “gelir tablosundaki gayrisafi gelirinin” şeklinde anlaşılması gerekmektedir.
- Lisans sahibine ilk kez uygulanacak ceza tutarı cezaya muhatap tüzel kişinin bir önceki mali yılına ilişkin gelir tablosundaki gayrisafi gelirinin yüzde onunu aşsa bile bu cezanın uygulanması gerekecektir. Zira ilk uygulanan ceza arttırılarak uygulanmış bir ceza değildir.
- Lisans sahibi bir tüzel kişinin birden fazla farklı fiil sebebiyle tekrür olarak uygulanan cezaların birleştirilerek yüzde on hesabına dâhil edilmesi, tekrür olarak verilmeyen ceza tutarlarının yüzde onluk ceza hesabına dâhil edilmemesi gerekmektedir.
- Tekrür dolasıyla artırımlı para cezası uygulanmadan önce mutlaka ilgili şirketten ya da vergi dairesinden gelir tablosunun temin edilerek kontrol edilmesi gerekmektedir. Tekrürden uygulanacak idari para cezası tüzel kişinin bir önceki mali yılına ilişkin gelir tablosundaki gayrisafi gelirinin yüzde onunu aşıyorsa 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 16 ncı maddesinin ikinci fıkrasına göre ceza tutarı yüzde onu aşan kısım cezadan düşülecek ve lisans iptal edilebilecektir. Örneğin tekrürden uygulanacak ceza tutarı 1.254.500TL ise tüzel kişinin bir önceki mali yılına ilişkin gelir tablosundaki gayrisafi gelirinin yüzde onu 1.000.000 ise kişiye tekrürden uygulanacak idari para cezası en fazla 1.000.000TL olacak ve lisansı iptal edilebilecektir.
- Elektrik Piyasası Kanununun 5 inci maddesinin 2 nci fıkrası uyarınca, Elektrik Piyasasında genel olarak tüzel kişiler, faaliyetlerine başlamadan önce, her faaliyet için ve söz konusu faaliyetlerin birden fazla tesiste yürütülecek olması hâlinde, her tesis için ayrı lisans almak zorundadır. Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliğinin 44 üncü maddesi uyarınca da her bir lisansın faaliyetlerinin hesabının ayrı tutulması, elektrik piyasası faaliyeti ile piyasa dışı faaliyetin yürütülmesi halinde de piyasa faaliyetleri ile piyasa dışı faaliyetlerin hesap ve kayıtlarının ayrı tutulması ve çapraz sübvansiyon yapılmaması gerekmektedir. Bu nedenle bir lisans sahibi hakkında tekrürden para cezası uygulanırken hangi lisans kapsamında ceza uygulanıyorsa o lisansa ait bir önceki mali yılına ilişkin gelir tablosundaki gayrisafi gelirinin yüzde onunun esas alınması başka lisanslar kapsamında elde edilen veya piyasa faaliyeti dışında elde edilmiş gelirlerin yüzde on hesabına dâhil edilmemesi gerekmektedir.

- Tüzel kişinin bir önceki mali yılına ilişkin gelir tablosundaki gayrisafi gelir oluşmadan lisans sahibi mevzuata aykırılık gerektiren fiilleri için tekerrüren idari para cezası tesis edilebilecek ancak yıllık gayrisafi gelirin belirlenmemiş olması ve uygulanan tekerrüren cezası sebebiyle lisans iptali yoluna gidilemeyecektir.
- Lisansın iptali konusunda 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 16 ncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “ Cezaların bu düzeye ulaşması hâlinde Kurul, lisansı iptal edebilir.” hüküm ile Kurula lisansın iptal edilip edilmemesi konusunda bir taktir hakkı tanımıştır. 6446 sayılı Kanunda para cezaları maktu belirlenmiş ve caza tutarını farklı uygulama noktasında Kurula hiç takdir hakkı verilmemişken burada lisans iptali konusunda Kurula bir takdir yetkisi verilmiştir. Tekerrüren uygulanacak ceza tutarı tüzel kişinin bir önceki mali yılına ilişkin gelir tablosundaki gayrisafi gelirin yüzde onuna ulaşsa dahi lisansın iptal edilmemesi de mümkün bulunmaktadır. Ancak Kurulun bu yetkisini kullanırken eşit taraflar arasında ayırım gözetmeden eşit durumda olan herkese aynı işlemi uygulaması hukuk devletinin gereği olacaktır.
- Lisans sahiplerinin bir önceki mali yılına ilişkin gelir tablosundaki gayrisafi gelir arttıkça lisans iptali de zorlaşacaktır. Örneğin bir önceki mali yılına ilişkin gelir tablosundaki gayrisafi geliri 10.000.000 TL olan kişinin tekerrüren uygulanacak ceza 1.000.000TL ulaştığında lisansı iptal edilebilecekken, bir önceki mali yılına ilişkin gelir tablosundaki gayrisafi geliri 500.000.000TL olan bir kişinin tekerrüren uygulanacak cezası ancak 50.000.000 TL ulaştığında lisans iptal edilebilecektir. Bu hüküm de göstermektedir ki bir önceki mali yılına ilişkin gelir tablosundaki gayrisafi geliri yüksek olan lisans sahiplerinin lisansı idari para cezası sebebiyle daha zor iptal edilebilecektir.

LİSANS İPTALİ

- Lisans iptali en ağır idari yaptırımdır. Lisans tüzel kişiye elektrik piyasasında faaliyette bulunma hakkı tanırken, lisans iptali ile tüzel kişi piyasasının dışına itilmekte ve faaliyet yapması engellenmektedir. Lisans iptallerinin nasıl yapılacağı 6446 sayılı Kanunda belirlenmiş bulunmaktadır.
- 6446 sayılı Kanunun 16 ıncı maddesi uyarınca yapılan lisans iptallerinde, lisans alıp faaliyete başladıktan sonra mevzuatta öngörülen bazı kural ve yükümlülüklerin ağır bir biçimde ihlal edilmekte bu ihlal belli bir ağırlık derecesine ulaştığı için lisans sahibine en ağır ceza olarak lisansın iptali cezası verilmektedir. Burada mevzuat ihlali hem dolaylı değil direkt, hem de çok ağırdır.
- Lisansın geri alınmasında ise; başlangıçta sağlanması gereken koşulların sağlanmaması veya bu koşulların kaybedildiğinin sonradan anlaşılmasıdır. Burada mevzuat ihlali olmakla beraber temel amaç cezalandırmak değil mevzuattaki şartları taşımayan bir kimsenin lisanslı olarak faaliyete devam etmesini engellemek, hizmetin aksamasını ve düzenin bozulmasını önlemektir.
- Danıştay'ın bazı kararların da; İdari ceza olarak verilen lisans iptali ile idari tedbir olarak lisansın geri alınması yolu ile lisans iptali birbirinden farklı hukuki sonuçlar doğurur. Lisans alma aşamasında geçersiz olan veya mevzuata aykırı olduğu sonradan ortaya çıkan belge ile lisans alan bir tüzel kişinin lisansının iptali tedbir niteliğinde izin geri alınması olarak görülerek savunma alınmadan ve soruşturma yapılmadan lisansın iptal edilebileceğine hükmetmiştir.
- Bu sebeple bazı lisans iptalleri savunma alınmadan ve soruşturma yapılmadan yapılırken, bazı lisans iptalleri mevzuatta öngörülen bazı kural ve yükümlülüklerin ağır bir biçimde ihlal edilmiş olması sebebiyle soruşturma yapılıp savunma alındıktan sonra yapılması gerekmektedir.

ELEKTRİK PİYASASI KANUNU UYARINCA LİSANSIN GERİ ALINMASI MAHİYETİNDEKİ LİSANS İPTALLERİ

- 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 5 inci maddesinin 7 inci fıkrası uyarınca, Üretim lisansı başvurusunda bulunan tüzel kişiden, önlisans yükümlülüklerinin yerine getirilmesini müteakiben üretim tesisinin lisansında belirlenen **inşaat süresi içerisinde kurulmaması hâlinde, mücbir sebep hâlleri ile lisans sahibinden kaynaklanmayan haklı sebepler dışında üretim tesisinin lisansında belirlenen inşaat süresi içerisinde kurulmaması veya kalan süre içerisinde kurulamayacağını tespit edilmesi hâllerinde lisans iptal edilir.** Üretim tesisinin, geçici kabulün yapıldığı tarihte tamamlanmış olacağı kabul edilmektedir. **Buradaki iptal lisansın geri alınması mahiyetinde iptal olup soruşturma yapılmadan ve savunma alınmadan iptal yoluna gidilebilir.** Lisansı iptal edilen tüzel kişinin yüzde on veya daha fazla paya sahip ortaklar ile lisans iptal tarihinden önceki bir yıl içerisinde görevden ayrılmış olanlar dâhil, yönetim kurulu başkan ve üyeleri, lisans iptalini takip eden üç yıl süreyle lisans alamaz, lisans başvurusunda bulunamaz, lisans başvurusu yapan tüzel kişiliklerde doğrudan veya dolaylı pay sahibi olamaz, yönetim kurullarında görev alamazlar. Kurum, tüketicilerin korunması ve piyasa faaliyetlerinin aksamaması için lisansların sona erdirilmesi veya iptali durumlarında gerekli tedbirleri alır.
- 6446 sayılı Kanununun 6 inci maddesi uyarınca, Üretim tesisi yatırımına başlaması için mevzuattan kaynaklanan izin, onay, ruhsat ve benzeri belgeleri edinebilmesi ve üretim tesisinin kurulacağı sahanın mülkiyet veya kullanım hakkını elde edebilmesi için Kurum tarafından belirli süreli önlisans verilir. **Önlisans sahibi tüzel kişinin ortaklık yapısının doğrudan veya dolaylı olarak değişmesi, hisselerinin devri veya hisselerin devri sonucunu doğuracak iş ve işlemlerin yapılması veya Kurum tarafından belirlenen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi durumunda önlisans iptal edilir. Önlisans sahibi tüzel kişiden kaynaklanmayan bir nedenle önlisansın iptal edilmesi veya sona ermesi hâlinde ilgilisinin teminatı iade edilir.**
- 6446 sayılı Kanununun altıncı maddesi uyarınca, Nükleer enerji üretim tesisleri için Kurul tarafından belirlenen süre içinde istenen belgelerin mücbir sebepler veya lisans sahibinden kaynaklanmayan haklı sebepler dışında Kuruma sunulmaması hâlinde üretim lisansı iptal edilir.
- 6446 sayılı Kanununun 10 uncu maddesine göre; Kurulu gücü azami bir megavatlık yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim tesisinden rüzgâr ve güneş enerjisine dayalı enerji üretim tesisleri için başvuru tarihinden başvuruya konu üretim tesislerinin tamamının geçici kabulü yapılana kadar, Kurul tarafından yönetmelik ile belirlenen istisnalar dışında pay devri yapılamaz. Pay devri yapılması hâlinde ilgili tüzel kişiye ait bağlantı anlaşması çağrı mektubu iptal edilir.
- **Tesis tamamlama süresi sonunda üretim tesisinin büyük kısmını, örneğin % 80'ini tamamlayan tüzel kişinin de lisansı iptal edilecek midir?**
- **Mücbir sebepler ve Lisans sahibi tüzel kişiden kaynaklanmaması kaydı ile; izin, onay gibi idari işlemlerin süresinde tesis edilememesi, kamulaştırma, irtifak hakkı tesisi veya kiralama işlemlerinin tamamlanamaması sebepleri süre uzatımına gidilmesi ihtiyacının doğması halinde süre uzatımı talebinde bulunulabilir ve süre verilmesi halinde lisans iptal edilmez.**

- Ayrıca, lisans sahibi tarafından, projeye bağlı jeolojik ve/veya teknik sorunlar ve/veya bölgesel özellikler ile ulusal veya uluslararası düzeyde ciddi olumsuz ekonomik gelişmeler gibi projenin yatırım sürecini etkileyen ve etkileyebilecek nitelikteki olaylar nedeniyle süre uzatımı talebinde bulunulması halinde, ileri sürülen nedenlerin Kurul tarafından uygun görülmesi veya üretim tesisi yatırımının geri dönülemez bir noktaya geldiğinin tespit edilmesi halinde Kurul tarafından ilave süre verilebilir ve bu süre lisansa derç edilerek lisans iptal işlemi uygulanmaz.
- Lisans sahibi tüzel kişiler, projenin yatırım sürecinin, kendi kusurlarından kaynaklanmayan nedenlerle etkilenmesine dayalı olarak süre uzatımı talebinde bulunabilirler. Bu talebin Kurul tarafından uygun görülmesi halinde lisans tadil edilir ve lisans iptal edilmez.
- Üretim tesisi yatırımının geri dönülemez bir noktaya gelmesi halinde lisans iptali yaptırımına başvurulmayıp kamu menfaati ile kişisel menfaatler arasında denge sağlanarak ve toplam faydaya bakılarak üretim tesisi yatırımının ciddi bir noktaya ulaştığı delillendirilmek suretiyle süre uzatımı talebinde bulunabilirler. Burada üretim tesisinin kurulacağı sahanın kamulaştırma, satın alma ya da başka şekillerde temininden, üretim tesisi inşaatının geldiği aşamaya, elektromekanik teçhizatın kurulmasından yatırımın finansmanı için yapılan kredi sözleşmesine kadar birçok hususun göz önünde bulundurulması gerekir. Üretim lisansı sahibi tüzel kişi, söz konusu yatırımı en kısa zamanda tamamlama konusunda ciddi olduğunu göstermelidir.
- Üretim tesisi yatırımı geri dönülemez bir noktaya gelmiş olmakla birlikte yatırımın gecikmesinde lisans sahibi tüzel kişinin kusurunun olması halinde, yatırımın geri dönülmez bir noktaya gelmiş olması tüzel kişinin kusuruna tercih edilmeli ve süre uzatımı verilmelidir. Zira, üretim tesisi yatırımı gerçekleştirme konusunda hiç çaba göstermeyenle, bu yatırımı geri dönülmez noktaya getirene aynı yaptırımı uygulamak eşitlik ilkesine aykırıdır. Ayrıca iptal edilen lisansa konu üretim tesisinin kullanacağı kaynak yeni bir tüzel kişiye tahsis edilse dahi bu tüzel kişi yatırımı gerçekleştirene kadar söz konusu kaynak atıl kalmaya devam edecektir. Ancak verilen sürede de tüzel kişinin kusuru nedeniyle yatırımın gecikmesi ve üretim tesisinin tamamlanmaması durumunda lisans iptali yaptırımına başvurulmalıdır. Zira bir kamu kaynağının daha fazla atıl kalmasına kanun koyucu izin vermemiştir ve lisans sahibi tüzel kişi aykırılıkta ısrar etmektedir.
- Diğer taraftan, söz konusu hüküm çerçevesinde lisans iptali yaptırımına başvurmadan önce üretim lisansı sahibi tüzel kişiye ihtar verilmesi de öngörülmemiştir. Zira, ihtar burada aykırılığı giderme açısından herhangi bir etki doğurmayacaktır.
- Danıştay 13 üncü Dairesinin E.2006/6227, K. 2008/7197, E.2007/1031, K. 2008/7435 kararlarında üretim lisansında süreye ilişkin yükümlülüğün davacı tarafından yerine getirilmediğinin anlaşılması, üzerine lisansın iptal edilmesini üzerine açılan davalarda gecikme dikkate alındığında tesisin tamamlanamayacağına da saptanması karşısında, dava konusu Kurul kararında hukuka aykırılık bulmayarak lisans iptal işleminin iptal istemini reddetmiştir.

- Danıştay 13 üncü Dairesini E:2007/2202, K:2008/7119 kararında; “ davacı şirketin en son 04/11/2006 tarihinde tamamlaması gereken tesisi, Eylül-2006 tarihli ilerleme raporunda belirlendiği üzere %9,03 olarak gerçekleştirmesi, bu itibarla üretim lisansında süreye ilişkin yükümlülüğünün davacı tarafından yerine getirilmediğinin anlaşılması, gecikme dikkate alındığında da tesisin tamamlanamayacağını saptanması karşısında, dava konusu Kurul kararında hukuka aykırılık bulunmamaktadır diyerek açılan davayı reddetmiştir.
- Yukarıda bahsedilen mahkeme kararlarından anlaşılacağı üzere Danıştay, Elektrik Piyasasında Yapılacak Denetimler ile Ön Araştırma ve Soruşturmalarda Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik çerçevesinde bir ön araştırma veya soruşturmanın yapılıp yapılmadığına veya savunmanın alınıp alınmadığına değinmeksizin, kabahatin işlenip işlenmediğini tespit etmek suretiyle lisans iptali yaptırımının uygulanmasında hukuka aykırılık bulunmadığına karar vermiştir.
- Tesis tamamlama süreleri, lisansa dercedilmek suretiyle lisansın bir hükmü haline gelmekte ve lisans sahibi için bir yükümlülük teşkil etmektedir. Üretim tesisi yatırımını ilgili mevzuat çerçevesinde belirlenen süreler içerisinde gerçekleştirememesi halinde, 6446 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin 7 inci fıkrası uyarınca doğrudan lisans iptali yaptırımına başvurmak mümkündür. Kanun koyucu da bu fiilin ağır bir aykırılık olması ve piyasa için taşıdığı önem nedeniyle söz konusu fiili ayrı bir madde halinde düzenleyerek doğrudan lisans iptali yaptırımını öngörmüştür.

SORUŞTURMA AÇILIP SAVUNMA ALINARAK CEZA MAHİYETİNDEKİ LİSANS İPTALLERİ

- 6446 sayılı Kanununun 16 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendi kapsamında Lisans müracaatında veya lisans yürürlüğü sırasında, lisans verilmesinde aranan şartlar konusunda, gerçek dışı belge sunulması veya yanıltıcı bilgi verilmesi veya lisans verilmesini etkileyecek lisans şartlarındaki değişikliklerin Kurula bildirilmemesi hâlinde, sekiz yüz bin Türk Lirası idari para cezası verilir. Anılan gerçek dışı belge veya yanıltıcı bilgi veya lisans şartlarındaki değişikliğin düzeltilmesinin mümkün olmaması veya otuz gün içinde düzeltilmesi için yapılacak yazılı ihtarla rağmen aykırı durumlarını devam ettirenlerin lisansı iptal edilir.
- 6446 sayılı Kanununun 16 ncı maddesinin (f) bendine göre, Lisans verilmesine esas olan şartların lisansın yürürlüğü sırasında ortadan kalktığı veya bu şartların baştan mevcut olmadığı saptanması hâlinde lisans iptal edilir. Yine aynı maddenin ikinci fıkrasının (g) bendine göre; Elektrik Piyasası Kanuna göre yapılan talep ve işlemlerde kanuna karşı hile veya gerçek dışı beyanda bulunduğu tespiti hâlinde lisans iptal edilir
- 6446 sayılı Kanununun 16 ncı maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, aynı fiilin iki yıl içinde tekrar işlenmesi hâlinde artırılarak uygulanacak para cezasının tutarı, cezaya muhatap tüzel kişinin bir önceki mali yılına ilişkin gelir tablosundaki gayrisafi gelirinin yüzde onuna ulaşması hâlinde Kurul, lisansı iptal edebilir. Burada Kurulun lisansı iptal edip etmeme noktasında takdir hakkı bulunmaktadır. Yaptırıma muhatap tüzel kişi aynı fiili defalarca işlemek suretiyle Elektrik Piyasası Kanununun öngördüğü amaca, piyasa yapısına ve koruduğu ekonomik kamu düzenine aykırı hareket etmekte ısrar etmekte idari para cezasına rağmen mevzuata aykırılığa devam ettiği için belli bir aşamadan sonra para cezası dışında lisans iptali aşamasına geçilmektedir. Kurul'un takdir hakkı sınırsız olmayıp özellikle kamu yararı ve faaliyetin gerekleri ile sınırlı olmalıdır. Mevzuata, düzene aykırı davranmakta ısrar eden bu tüzel kişilere lisans iptali uygulanması yapılması kanunun amacına uygun olacaktır.
- Lisans alınıncaya kadar, veraset ve iflas nedenleri dışında, önlisans sahibi tüzel kişinin ortaklık yapısının doğrudan veya dolaylı olarak değişmesi, payların devri veya birleşme ve bölünme gibi payların devri sonucunu doğuracak iş ve işlemlerin yapılması durumunda, 6446 sayılı Kanununun 16 ncı maddesinin birinci ve ikinci fıkraları çerçevesinde iptal edilir.

- 6446 sayılı Kanununun 16 ıncı maddesinin beşinci fıkrası uyarınca, **Dağıtım lisansı sahibi organize sanayi bölgesinin;**
- **?** Mevzuat ihlallerinin **dağıtım faaliyetini** öngörülen usul ve esaslara uygun biçimde yerine getirmesini **kabul edilemeyecek düzeyde aksattığının,**
- **?** Mevzuat ihlallerinin **dağıtım faaliyetinin niteliğini ya da kalitesini kabul edilemeyecek düzeyde düşürdüğünün,**
- **?** **Mevzuata aykırılıkları itiyat edindiğinin,**
- **?** **Acze düşmesi ya da acze düşeceğinin Kurul kararıyla belirlenmesi durumunda lisansı iptal edilir ve dağıtım faaliyeti ilgili dağıtım şirketince yürütülür.**
- **Bu türden lisans iptalleri için soruşturma açılması ve savunma alınması gerekmektedir. İptal kararları, kararda aksi belirtilmediği sürece, kararın alındığı tarihte yürürlüğe girer.**

ÖNLİSANS VE LİSANLARIN SONA ERDİRİLMESİ

- Önlisans ve Lisansların **sona erdirilmesi**;
- ? Süresi uzatılmadığı takdirde **süresinin bitiminde**,
- ? Önlisans ve lisans sahibi tüzel kişinin **talebi veya iflası hâlinde**,
- ? **Önlisans sahibi tüzel kişinin üretim lisansı alması halinde**,
- ? YEKA için verilen önlisanslar süresi uzatılmadığı takdirde süresinin bitiminde, önlisans sahibi tüzel kişinin talebi veya iflasının kesinleşmesi ile önlisans sahibi tüzel kişinin üretim lisansı alması halinde kendiliğinden sona erer. Söz konusu önlisanslar YEKA Yönetmeliği uyarınca YEKA Kullanım Hakkı Sözleşmesini imzalayan tarafların iş programında mücbir sebepler kapsamında yaşanan gecikmelerin bir yıldan fazla sürdüğü veya bir yıl içerisinde giderilemeyeceği konusunda anlaşmaları halinde sözleşmenin feshedilerek teminat mektubunun iadesi durumunda, önlisans sahibi şirketin talebi üzerine
- **Kurul kararı ile sona erdirilir.**
- Lisans sahibi bir tüzel kişi lisansı kapsamındaki faaliyetini sona erdirmek istemesi halinde, lisansın sona ermesinin talep edildiği **tarihten en az altı ay önce**, **dağıtım şirketi** ile **görevli tedarik şirketi** için **en az oniki ay önce**, gerekçeleri ile birlikte Kuruma yazılı olarak başvuruda bulunulması esastır. Ancak Kurul, **sona erdirme talebinin piyasaya olan etkilerini dikkate alarak bu süre şartını uygulamayabilir.** Bu başvuru kapsamında **lisans sahibi tüzel kişinin lisansını sona erdirmek istediği tarih itibarıyla ne tür yükümlülükler taşıdığı ve bu yükümlülüklerin yerine getirilmesi için ne tür tedbirlerin öngörüldüğünün belirtilmesi de zorunludur.**
- Önlisans veya lisansın **sonlandırmak istemesi halinde**, **önlisans veya lisansın aslının başvuru ekinde Kuruma sunulması zorunludur.**
- **Lisansı sona erdirme talebinin Kurul kararıyla uygun bulunması halinde lisans, Kurul kararında yer alan tarihte sona erer.** Kurul, lisansın sona ermesinin tüketiciler ve piyasa koşulları aleyhine bir durum yaratacağının belirlenmesi halinde, gerekçeleri lisans sahibi tüzel kişiye bildirilmek suretiyle talebi reddedebilir veya lisansın sona ermesi için talep edilen tarihi ileri bir tarihe erteleyebilir.

- **Dağıtım lisansı** sahibi bir tüzel kişinin lisans süresi sona ermeden önce lisansını sona erdirmek istemesi halinde, söz konusu lisans kapsamındaki faaliyeti sürdürecektir **yeni bir tüzel kişi lisans alınca kadar lisans sona erdirilmez.** **Görevli tedarik** şirketinin lisans süresi sona ermeden önce lisansını sona erdirmek istemesi halinde, söz konusu lisans kapsamındaki faaliyeti sürdürecektir **başka bir tüzel kişi Kurul tarafından belirleninceye kadar lisans sona erdirilmez.**
- Dağıtım veya görevli tedarik şirketinin lisansının sona ermesi veya lisansının Kurul tarafından iptal edilmesinin gerekli hale gelmesi durumunda, **dağıtım lisansı verilecek tüzel kişi veya son kaynak tedariki yükümlüsü tüzel kişi Elektrik Piyasasında Dağıtım ve Tedarik Lisanslarına İlişkin Tedbirler Yönetmeliği çerçevesinde belirlenir.**
- Son kaynak tedarik yükümlülüğü bulunan tedarik şirketinin lisansının sona ermesi veya iptali hâlinde, ilgili bölge için son kaynak tedarik yükümlüsü tedarik şirketi, Elektrik Piyasasında **Dağıtım ve Tedarik Lisanslarına İlişkin Tedbirler Yönetmeliği çerçevesinde belirlenir.**
- Birleşme veya bölünmeye onay verilmesi kararında herhangi bir yükümlülüğe yer verilmesi halinde söz konusu yükümlülüğün yerine getirilmesi için süre tayin edilir. **Süresi içerisinde yükümlülükleri yerine getiren tüzel kişiye eskisinin devamı mahiyetinde yeni üretim lisansı verilir. Yükümlülüklerin mücbir sebep halleri dışında öngörülen süre içerisinde yerine getirilememesi halinde onay işlemi Kurul kararıyla iptal edilir.**
- **Önlisans, sonlandırma talebinin Kurum evrakına giriş yaptığı tarih itibarıyla sona erer. Önlisansın sona erdiği hususu, Kurum tarafından ilgili tüzel kişi ile kurum ve kuruluşlara yazılı olarak bildirilir.**
- Lisansı sona eren veya lisansı iptal edilen bir tüzel kişi, ticari ilişkileri nedeniyle elde etmiş olduğu diğer tüzel kişilere ait bilgileri, beş yıl süreyle gizli tutmakla yükümlüdür.
- 4628 sayılı Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun 5 inci maddesinin son fıkrasına göre; Kurul, Elektrik Piyasası Kanununda tanımlanan önlisans, ve lisans verilmesi, tadili, geçici olarak durdurulması ve iptali ile ön araştırma ve soruşturma işlemlerinin yürütülmesi hususunda ilgili kanunlar tarafından kendisine verilen yetkilerin bir kısmını veya tamamını Başkanlığa ve/veya ilgili hizmet birimine devredebilir. Kurul bu lisans iptal yetkisini Başkanlığa veya Elektrik Piyasası Dairesi Başkanlığına **devretmedikçe lisans iptallerinin Kurulca yapılması gerekir.** Ancak, **soruşturma ve savunma alma üzerine yapılacak lisans iptallerinin Kurul kararı ile yapılması gerekir. Soruşturma üzerine yapılacak lisans iptallerinin yetki devri mümkün olmayıp bu türden iptallerin Kurul kararı ile yapılması gerekmektedir.**
- **Mevzuata aykırılık oluştuktan sonra lisansı iptal edilmiş veya sona erdirilmiş olmasına rağmen tüzel kişilik devam ediyorsa tüzel kişi hakkında, tüzel kişilik sona ermişse ortaklar hakkında soruşturma açılması, savunma istenmesi, üçüncü kişilere iade söz konusu ise iadenin yapılması veya lisanslı dönemine ilişkin idari para cezası tesis edilmesi mümkün bulunmaktadır.**

ELEKTRİK PİYASASINDA DAĞITIM VEYA TEDARİK FAALİYETLERİNDE ALINAN TEDBİRLER

- 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 16 ncı maddesi ve 02 /08/2013 tarih ve 28726 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Elektrik Piyasasında Dağıtım ve Tedarik Lisanslarına İlişkin Tedbirler Yönetmeliği uyarınca, gerekli koşulların oluşması halinde, tüketicilerin korunması ve hizmetlerin aksamaması için alınacak tedbirler belirlenir, elektrik piyasasında dağıtım veya tedarik lisansı sahibi tüzel kişilerin faaliyetlerinin sona erdirilir ve ilgili dağıtım bölgesinde dağıtım veya son kaynak tedarigi faaliyetini yürütecek tüzel kişi belirlenir.
- Tüketicilerin korunması ve hizmetlerin aksamaması için alınması gereken tedbirler, lisansın iptal edilerek sona erdirilmesine, ilgili bölgede faaliyetini yürütecek tüzel kişinin belirlenmesi, OSB'nin lisansının iptal edilmesi halinde, söz konusu bölgedeki dağıtım faaliyetinin ilgili dağıtım şirketi tarafından yürütülmesi usulü bu yönetmelikle belirlenmiştir.
- Tedbir kavramı, önlem anlamına gelmektedir. İdari tedbirler, kamu düzenini bozucu eylemlerin engellenmesi için başvuru bir yoldur. Yani idari tedbirin cezalandırma işlevi bulunmamaktadır. İdari tedbirin amacı, ortaya çıkması muhtemel bir tehlikenin önlenmesidir. Burada amaç lisansı sahibi tüzel kişiyi cezalandırmak değildir. Tüketicilerin zarar görmesi ve hizmetin aksamaması için Kurula yönetim kurulu üyelerini değiştirme yetkisi verilmiştir.

DAĞITIM LİSANSLARI HAKKINDA ALINAN TEDBİRLER

- 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 16 ıncı maddesinin üçüncü fıkrasına göre; Bir dağıtım bölgesinde lisansı kapsamında faaliyet gösteren **dağıtım şirketinin**,
- **?** Mevzuat ihlallerinin dağıtım faaliyetini yerine getirmesini kabul edilemeyecek düzeyde **aksattığının**,
- **?** Mevzuat ihlallerinin dağıtım faaliyetinin niteliğini ya da **kalitesini kabul edilemeyecek düzeyde düşürdüğünün** ,
- **?** Mevzuata aykırılıkları **itiyat edindiğinin**,
- **?** **Acze düşmesi ya da acze düşeceğinin Kurul kararıyla belirlenmesi durumunda tedbirler ayrı ayrı veya birlikte uygulanabilir.**
- Dağıtım faaliyetini yerine getirmesini kabul edilemeyecek düzeye düşürme ve bu düzeyde aksatmanın **ölçüsü kanun ve yönetmelikte tam olarak tanımlanmamıştır. İtiyat** hukuk dilinde **alışkanlık, huy demektir.** Bir şeyin alışkanlık huy olabilmesi **için en azından ikiden fazla kez tekrar etmesi gerekecektir.** **Acze düşme** ise, bir **şahsın borçlarını ödeyemeyecek durumda bulunması, çaresiz kalması elinden bir şey gelmemesidir. Acze düşme borcu ödeme şartının, borçlu tarafından makbul bir sebep olmaksızın ihlal edilmesidir.**
- Acze düşmeden bahsetmek için borçlu hakkında geçerli ve kesinleşen bir **icra takibinin bulunması, borçlunun taahhüdünün alacaklı, vekili veya yasal temsilcisi tarafından kabul edilmesi, ödenecek toplam miktarın rakamsal olarak belirlenmesi, tarafların belirlenen bu miktar üzerinde icap ve kabulde bulunmaları, taahhüt esnasında, alacaklı veya vekili veya yasal temsilcisi hazır değil ise, alacaklının kabul keyfiyetinin ödeme tarihinden önce borçluya bir muhtıra ile bildirilmesi gerekmektedir.**
- Aciz için yükümlülüğün doğrudan doğruya **sözleşmeden kaynaklanması, araya başka bir otoritenin girmemesi, borçlunun ihmal ve kusuru olmaksızın bu yükümlülüğü istese bile yerine getiremeyecek durumda olmak gerekir.**
- **Tedbir uygulanmasını gerektiren hallerin tespiti** için Başkan resen ya da Elektrik Piyasası Dairesi Başkanlığının talebi üzerine, **yukarıda belirtilen hususların gerçekleşip gerçekleşmediğinin veya gerçekleşebileceğinin araştırılması için inceleme yapılır.** İnceleme, Kurum personeli vasıtasıyla yürütülür. İhtiyaç duyulması halinde diğer kamu kurum veya kuruluşlarından, yapılacak incelemede görevlendirilmek üzere personel talep edilebilir.
- Görevlendirilen personel, görevlendirildiği tarihten itibaren **en geç onbeş gün içinde elde ettiği bilgileri, delilleri, ilgilinin açıklamalarını ve konu hakkındaki kendi görüşlerini içeren inceleme raporunu, Elektrik Piyasası Dairesi Başkanlığına iletir.** Gerek görülmesi halinde bu süre, **onbeş gün daha uzatılabilir. Hazırlanan rapor gerekli görülmesi halinde, ilgili mevzuat kapsamında işlem yapılmak üzere Denetim Dairesi Başkanlığına gönderilir. Başkan, gerekli görmesi halinde, doğrudan soruşturma açılması için Denetim Dairesi Başkanlığını yetkilendirebilir.**
- Soruşturmanın sonuçlanmasına kadar, hizmetin durdurulmasına yol açabilecek herhangi bir durumla karşılaşılması veya kaynak ya da varlık aktarımı gibi telafisi imkansız bir durumla karşılaşılması riskinin tespit edilmesi halinde, durum rapora bağlanır ve söz konusu rapor ivedilikle Kurula sunulur. **Kurul tarafından, soruşturmanın sonuçlanmasına kadar geçici olarak her türlü tedbir alınmasına karar verilebilir. Alınacak tedbirler ve aşamalarına aşağıda yer verilmiştir.**

LİSANS SAHİBİ TÜZEL KİŞİNİN YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN BİR KISMINA VEYA TAMAMINA GÖREVDEN EL ÇEKTİRİLEREK YERLERİNE KURUL TARAFINDAN ATAMA YAPILMASI

- Kurul, dağıtım lisansı iptal edilmeden önce dağıtım lisansı sahibi tüzel kişinin **Yönetim Kurulunun tamamını veya bir kısmını geçici olarak değiştirmek suretiyle yerlerine yeni üye atayabilir**. Atanacak üyelerin;
- ? Üstleneceği görevleri gereği gibi yerine getirecek mesleki eğitim, bilgi ve tecrübeye sahip olması,
- ? Yönetimine atama yapılacak olan Şirket veya bu Şirketin ilişkili taraflarından biri veya Şirket sermayesinde doğrudan veya dolaylı olarak %5 veya daha fazla paya sahip hissedarların yönetim veya sermaye bakımından ilişkili olduğu tüzel kişiler ile kendisi, eşi ve üçüncü dereceye kadar kan ve sıhri hısımları arasında son beş yıl içinde istihdam, sermaye veya ticaret anlamında doğrudan veya dolaylı bir **menfaat ilişkisinin kurulmamış olması**,
- ? Son beş yıl içerisinde, başta Şirketin denetimini, derecelendirilmesini ve danışmanlığını yapan özel hukuk tüzel kişileri olmak üzere, yapılan anlaşmalar çerçevesinde Şirketin faaliyet ve organizasyonunun tamamını veya belli bir bölümünü yürüten özel hukuk tüzel kişilerinde **çalışmamış ve yönetim kurulu üyesi olarak görev almamış olması**,
- ? Son beş yıl içerisinde, Şirkete önemli ölçüde hizmet ve ürün sağlayan özel hukuk tüzel kişilerinin herhangi birisinde **ortak, çalışan veya yönetim kurulu üyesi olmaması**,
- ? Şirket faaliyetlerinin işleyişini takip edebilecek ve üstlendiği görevlerin gereklerini tam olarak yerine getirebilecek ölçüde **Şirket işlerine zaman ayırabiliyor olması gerekir**.
- Kurul tarafından **şirketlerinin yönetim kurullarına atanan üyeler aleyhine görevlerinin ifası sebebiyle açılan davalar, Kurum aleyhine açılmış sayılır ve bu davalarda husumet Kuruma yöneltilir**. Yargılama sonucunda Kurum aleyhine karar verilmesi ve kararın kesinleşmesi sebebiyle Kurumun ödeme yapması hâlinde bu meblağ ilgililerinden, kişisel kusurları olduklarına dair mahkeme kararının kesinleşmesi hâlinde, kusurları oranında rücu edilir. **Yönetimde görev alan kişinin Kurum personeli, olması halinde buradaki iş ve işlemlerinden dolayı 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun hükümleri uygulanır**.

DAĞITIM LİSANSI SAHİBİ TÜZEL KİŞİNİN FİNANS İHTİYACININ KARŞILANMASI

- Dağıtım şirketi tarafından yerine getirilmesi gereken hizmetlerin ve yatırımların mali karşılıklarının şirketin diğer faaliyetlerinden elde ettiği gelirlerden, yetmemesi hâlinde mevcut ortakların temettü gelirlerinden veya hisseleri nama yazılı ortakların malvarlıklarından temin edilmesi gerekir.

DAĞITIM LİSANSI SAHİBİ TÜZEL KİŞİNİN LİSANSININ İPTAL EDİLEREK SONA ERDİRİLMESİ VE TEDAŞ'A YENİ LİSANS VERİLMESİ

- 1 ve 2 aşamada alınan tedbirlerin yeterli olması halinde tedbirin kaldırılmasına karar verilir. Ancak bu iki tedbirin yeterli olmaması halinde var olan dağıtıcı lisansı iptal edilerek TEDAŞ'a yeni lisans verilir.
- İlk iki aşama alınan tedbirlerden sonuç alınamaması halinde tüzel kişinin lisansı iptal edilir.
- Dağıtım lisansının iptal edilerek sona erdirilmesi halinde en geç üç iş günü içerisinde Kurum tarafından, Kanunun 18 inci maddesi kapsamında işlem tesis edilmek üzere, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına bildirimde bulunulur. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Kurum talebini, görüşleriyle birlikte Özelleştirme İdaresi Başkanlığına bildirir.
- Kurum tarafından, Özelleştirme sonucunda belirlenecek olan tüzel kişiye lisans verilene kadar, ilgili dağıtım bölgesinde dağıtım faaliyetinde bulunmak üzere, TEDAŞ'a resen yeni dağıtım lisansı verilir. Tedaş'a verilecek lisans için, asgari sermaye yeterliliği aranmaz ve lisans alma bedeli tahsil edilmez. Kurum tarafından tüketicilerin korunması ve hizmetlerin aksamaması için, lisansı sona erdirilen dağıtım bölgesi için başka bir tüzel kişiye dağıtım lisansı verilene kadar her türlü önlem alınır.

ÖZELLEŞTİRME SONUCU YENİ DAĞITIM LİSANSI ALINMASI

- Dağıtım sistemini işletme hakkına sahip yeni tüzel kişinin tespiti için gereken iş ve işlemler 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 18 inci maddesi uyarınca **özelleştirilir. Dağıtım sistemini işletme hakkını elde eden yeni tüzel kişiye yeni lisans verilir ve TEDAŞ'a verilen dağıtım lisansı eş zamanlı olarak sona erdirilir.**
- **OSB Dağıtım lisansı** sahibi kişinin organize sanayi bölgesinde mevzuat ihlallerinin dağıtım faaliyetini öngörülen usul ve esaslara uygun biçimde yerine getirmesini kabul edilemeyecek düzeyde **aksattığının**, mevzuat ihlallerinin dağıtım faaliyetinin niteliğini ya da **kalitesini kabul edilemeyecek düzeyde düşürdüğünün**, mevzuata aykırılıkları **itiyat edindiğinin**, **acze düşmesi ya da acze düşeceğinin** Kurul kararıyla belirlenmesi durumunda **lisans doğrudan iptal edilir** ve karar tarihinden itibaren **en geç üç iş günü içerisinde söz konusu OSB'nin içinde bulunduğu bölgedeki dağıtım şirketine konu hakkında bildirimde bulunulur. Bildirim tarihinden itibaren söz konusu OSB'nin dağıtım faaliyeti, ilgili dağıtım şirketince yürütülür.**

TEDARİK LİSANSLARI HAKKINDA ALINAN TEDBİRLER

- 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 16 ıncı maddesinin dördüncü fıkrasına göre, **görevli tedarik şirketinin**,
- [?] Mevzuat ihlallerinin düzenlemeye tabi faaliyetlerini Kurum tarafından hazırlanan yönetmelikte belirlenen usul ve esaslara uygun biçimde yerine getirmesini kabul edilemeyecek düzeyde **aksattığının**,
- [?] Mevzuat ihlallerinin düzenlemeye tabi faaliyetlerin niteliğini ya da **kalitesini kabul edilemeyecek düzeyde düşürdüğünün**,
- [?] Mevzuata aykırılıkları **itiyat edindiğinin**,
- [?] **Acze düşmesi ya da acze düşeceği**nin Kurul kararıyla belirlenmesi durumunda tedbirler ayrı ayrı veya birlikte uygulanabilir.

TEDARİK LİSANS SAHİBİ TÜZEL KİŞİNİN YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN BİR KISMINA VEYA TAMAMINA GÖREVDEN EL ÇEKTİRİLEREK YERLERİNE KURUL TARAFINDAN ATAMA YAPILMASI

- Atanacak üyelerin;
- ? Üstleneceği görevleri gereği gibi yerine getirecek **mesleki eğitim, bilgi ve tecrübeye sahip olması,**
- ? Yönetimine atama yapılacak olan Şirket veya bu Şirketin ilişkili taraflarından biri veya Şirket sermayesinde doğrudan veya dolaylı olarak %5 veya daha fazla paya sahip hissedarların yönetim veya sermaye bakımından ilişkili olduğu tüzel kişiler ile kendisi, eşi ve üçüncü dereceye kadar kan ve sıhrî hısımları arasında son beş yıl içinde istihdam, sermaye veya ticaret anlamında doğrudan veya dolaylı **bir menfaat ilişkisinin kurulmamış olması,**
- ? Son beş yıl içerisinde, başta Şirketin denetimini, derecelendirilmesini ve danışmanlığını yapan özel hukuk tüzel kişileri olmak üzere, yapılan anlaşmalar çerçevesinde Şirketin faaliyet ve organizasyonunun tamamını veya belli bir bölümünü yürüten özel hukuk tüzel kişilerinde **çalışmamış ve yönetim kurulu üyesi olarak görev almamış olması,**
- ? Son beş yıl içerisinde, Şirkete önemli ölçüde hizmet ve ürün sağlayan özel hukuk tüzel kişilerinin herhangi birisinde **ortak, çalışan veya yönetim kurulu üyesi olmaması,**
- ? Şirket faaliyetlerinin işleyişini takip edebilecek ve üstlendiği görevlerin gereklerini tam olarak yerine getirebilecek ölçüde **Şirket işlerine zaman ayırabiliyor olması gerekir.**
- Kurul tarafından şirketlerinin yönetim kurullarına **atanan üyeler aleyhine görevlerinin ifası sebebiyle açılan davalar, Kurum aleyhine açılmış sayılır ve bu davalarda husumet Kuruma yöneltilir.** Yargılama sonucunda Kurum aleyhine karar verilmesi ve kararın kesinleşmesi sebebiyle Kurumun ödeme yapması hâlinde bu meblağ ilgililerinden, kişisel kusurları olduklarına dair mahkeme kararının kesinleşmesi hâlinde, kusurları oranında rücu edilir. **Yönetimde görev alan kişinin Kurum personeli, olması halinde buradaki iş ve işlemlerinden dolayı 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.**

SON KAYNAK TEDARİK LİSANSI SAHİBİ TÜZEL KİŞİNİN LİSANSININ İPTAL EDİLEREK SONA ERDİRİLMESİ VE TEDAŞ'A LİSANS VERİLMESİ

- Görevli tedarik lisansının iptal edilmesinden sonra yeni tüzel kişiye lisans verilme tarihine kadar TEDAŞ'a Kurum tarafından, ilgili **görevli tedarik faaliyetinde bulunmak üzere, TEDAŞ'a resen yeni tedarik lisansı verilir.** TEDAŞ için asgari sermaye yeterliliği aranmaz ve lisans alma bedeli tahsil edilmez. Dağıtım ve perakende satış faaliyetlerinin hukuki ayrıştırmasına ilişkin mevzuat kapsamında belirlenen düzenlemeler, TEDAŞ için, uygulanmaz

GÖREVLİ TEDARİK ŞİRKETİ OLARAK BAŞKA BİR TÜZEL KİŞİNİN BELİRLENMESİ

- Görevli tedarik lisansının iptal edilerek sona erdirilmesi halinde, tedarik lisansı verilecek son kaynak tedarikçisi tüzel kişi, Kurum tarafından çıkarılacak tebliğ çerçevesinde belirlenir.
- Belirlenen tüzel kişiye, düzenlemeye tabi faaliyetlere ilişkin varlıkların işletme hakkını elde ettiğini tevsik etmesi ve ilgili mevzuat çerçevesinde öngörülen yükümlülükleri yerine getirmesi halinde, yeni tedarik lisansı verilir ve TEDAŞ'a verilen tedarik lisansı eş zamanlı olarak sona erdirilir.
- Tüzel kişinin daha önceden tedarik lisansının bulunması halinde, yükümlülüklerin tamamlanması koşuluyla, son kaynak tedarikçi yükümlülüğü ilgili tüzel kişinin lisansına derç edilir.
- TEDAŞ'ın bölgesinde dağıtım ve son kaynak tedarikçi faaliyetlerini birlikte yürüttüğü süre boyunca, dağıtım ve perakende satış faaliyetlerinin hukuki ayrıştırmaya ilişkin mevzuat kapsamında belirlenen düzenlemeler, TEDAŞ için, uygulanmaz.
- Kurum tarafından tüketicilerin korunması ve hizmetlerin aksamaması için, lisansı sona erdirilen görevli tedarik şirketinin yerine, son kaynak tedarikçisi olarak başka bir tüzel kişinin belirlenmesine kadar, her türlü önlem alınır. Kurul tarafından son kaynak tedarikçisi olarak belirlenen tüzel kişiye yeni tedarik lisansı verilir. Tedarik lisansı sahibi tüzel kişinin lisansının sona erdirilmesine ilişkin talebinin Kurul tarafından uygun bulunması halinde, belirlenen yeni tüzel kişiye tedarik lisansı verilir ve mevcut lisans sahibinin lisansı, eş zamanlı olarak sona erdirilir.

TEDARİK LİSANS SAHİBİNİN ÜÇ AY SÜREYLE İKİLİ ANLAŞMALAR KAPSAMINDA YENİ TÜKETİCİ KAYDETMESİNİN ENGELLENMESİ

- Elektrik Piyasası Dengeleme Ve Uzlaştırma Yönetmeliğinin Serbest tüketicilere ilişkin uzlaştırmaya esas veriş-çekiş birimlerine ait **tedarikçi değıştirme süreçleri başlıklı 30/A maddesinde;**
- Piyasa katılımcılarının kayıt süreçleri esnasında; **Serbest tüketicinin portföylerinden çıkışını ve yeni tedarikçisinin portföyüne geçişini mevzuat hükümlerine aykırı olarak engellediğinin tespiti halinde PYS üzerinden gerekli düzeltme yapılır ve ilgili piyasa katılımcısına 6446 sayılı Kanunun 16 ncı maddesi uyarınca yaptırım uygulanır.**
- Serbest tüketiciyle ikili anlaşma yapmadan veya Enerji Alım-Satım Bildirim Formu imzalanmadan serbest tüketici sayaç kaydı için başvurduğunun tespiti halinde tespit yapıldığı tarihten sonraki ilk kesinleşen sayaç listesinin duyurulmasını **takip eden ayın ilk gününden geçerli olmak üzere ilgili serbest tüketicinin kaydı piyasa katılımcısının portföyünden çıkarılır ve bir önceki tedarikçisinin talebi varsa onun, yoksa görevli tedarik şirketinin portföyüne kaydedilir.** İhlali tespit edilen piyasa katılımcısı Piyasa İşletmecisi tarafından Kuruma raporlanır. Söz konusu piyasa katılımcısı Kurul Kararı ile **üç ay süreyle ikili anlaşmalar kapsamında yeni tüketici kaydedemez ve bu piyasa katılımcısına Kanunun 16 ncı maddesi uyarınca yaptırım uygulanır.** Bu serbest tüketici ile ilgili olarak geçmişe dönük düzeltme yapılmaz.
- Bir tedarikçinin teminata ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmemesi sebebiyle, **portföyünde yer alan serbest tüketicilerin ilgili katılımcının portföyünden çıkarılması durumunda, portföyden çıkarılan serbest tüketicilerin listesi PYS'de yayımlanır.**
- Bir serbest tüketicinin birden fazla tedarikçi tarafından PYS üzerinden talep edilmesi halinde, Piyasa İşletmecisi tarafından gerekli kontroller yapılarak geçerli ikili anlaşma veya formatı Piyasa İşletmecisi tarafından belirlenen Enerji Alım-Satım Bildirim Formu sunan tedarikçinin portföyüne geçiş sağlanır. Bu belgeyi ibraz edemeyen tedarikçiler **Kurul Kararı ile üç ay süreyle ikili anlaşmalar kapsamında yeni tüketici kaydedemez. Her iki tedarikçinin de geçerli ikili anlaşma sunması halinde Enerji Alım-Satım Bildirim Formu imza tarihi en yakın olan kayıt dikkate alınır.** İmza tarihlerinin aynı olması halinde kayıtlar onaylanmaz ve serbest tüketici mevcut tedarikçisinden enerji almaya devam eder. Ancak mevcut tedarikçisinin de söz konusu **serbest tüketiciye ilişkin portföyden çıkarma talebi olması halinde tüketici görevli tedarik şirketinin portföyüne kaydedilir.**

TEMİNAT MEKTUBUNUN İRAT KAYDEDİLMESİ

- Teminat mektubunun irat kaydedilmesi, EPDK tarafından bir idari işlem neticesinde uygulanan, cezalandırma, kefaret ve önleme işlevlerini yerine getirmesi nedeniyle idari yaptırım niteliğindedir.
- 6446 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin yedinci fıkrası uyarınca; Üretim lisansı başvurusunda bulunan tüzel kişiden, önlisans yükümlülüklerinin yerine getirilmesini müteakiben üretim tesisinin lisansında belirlenen inşaat süresi içerisinde kurulmaması hâlinde irat kaydedilmek üzere, kurulmak istenen üretim tesisinin niteliğine ve büyüklüğüne göre yatırım tutarının yüzde onunu geçmemek üzere teminat mektubu alınır. Mücbir sebep hâlleri ile lisans sahibinden kaynaklanmayan haklı sebepler dışında üretim tesisinin lisansında belirlenen inşaat süresi içerisinde kurulmaması veya kalan süre içerisinde kurulamayacağına tespit edilmesi hâllerinde lisans iptal edilir ve teminat mektubu irat kaydedilir. Teminatın alınması, niteliği ve süre uzatımı verilmesine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.
- 6446 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin 12 nci fıkrası uyarınca, 5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanunun 4 üncü maddesi kapsamında belirlenecek yenilenebilir enerji kaynak alanlarını kullanacak tüzel kişilerde aranacak koşulların belirlenmesi, TEİAŞ tarafından bağlantı görüşü verilmesi ve kapasite tahsisi yapılması, yapılacak yarışma, yenilenebilir enerji kaynak alanı tahsisi, teminat alınması, yükümlülüklerin yerine getirilmemesi hâlinde teminatın irat kaydedilmesi gerekmektedir.
- Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinin (mmm) bendinde Teminat: Bu Yönetmelik kapsamında Kuruma sunulması öngörülen ve Türk Lirası cinsinden nakit olarak değeri ya da Kuruma muhatap düzenlenmiş ve Kurul kararı ile belirlenen örneğe uygun banka teminat mektubunu, olarak tanımlanmıştır. Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliğinin 20 inci maddesinin 6 ıncı fıkrasının (b) bendine göre; kaynak türü ve kurulu güç bazında Kurul kararı ile belirlenen oranlara karşılık gelen tutarda ve üretim tesisi için Kurum tarafından öngörülen toplam yatırım tutarının yüzde onunu geçmemek koşuluyla, Kurul kararıyla belirlenen tutarda teminat sunulur. Yine üretim önlisans aşamasında da teminat alınır.
- Yatırımcıların, kendilerine tanınan tesis tamamlama süresi içerisinde üretim tesisini faaliyete geçirme konusunda ciddi olmaları gerekmektedir. Bu ciddiyeti sağlama konusunda sadece lisans iptali ya da lisansın sona erdirilmesi yeterli olmamaktadır. Zira lisans iptali en ağır idari yaptırım olarak gözüke de her tüzel kişi için özellikle de üretim tesisi yatırımını gerçekleştirme konusunda yeterli ciddiyete ve iradeye sahip olmayan tüzel kişiler için ağır bir yaptırım niteliğini haiz değildir. Dolayısıyla bu tüzel kişilerin cezalandırılması ve elektrik piyasasına giriş yapmak isteyen tüzel kişilerin daha baştan ciddi yatırımcılar olması, ciddi olmayan yatırımcıların ise piyasaya uzak durması açısından teminat mektubu istenmektedir.

- Teminatın irat kaydedilmesi yatırımların yapılmamasını önleme işlevi de görmektedir. Özellikle de kurulu gücü yüksek olan üretim tesislerine ilişkin lisans sahibi olan tüzel kişilerin verdiği teminat mektuplarının irat kaydedilmesinde cezalandırma işlevi kendini göstermektedir.
- Örneğin su kullanım hakkı anlaşması ile bir doğal kaynak elektrik üretiminde bulunmak üzere bir tüzel kişiye tahsis edilmektedir. Bağlantı ve sistem kullanım anlaşması ile de bir kapasite başka tüzel kişilere kapalı olmak suretiyle bir tüzel kişiye tahsis edilmektedir. Bu tüzel kişiler, üretim tesisi yatırımını gerçekleştirmedikleri zaman başka tüzel kişilere tahsis edilebilecekken kendilerinin kullanımına sunulmuş kamu kaynaklarının israf edilmesine yol açarlar. Dolayısıyla, üretim tesisi yatırımını gerçekleştirmemek sadece o tüzel kişiyi ilgilendiren bir husus değildir. O tüzel kişi ile birlikte ve hatta daha fazla toplumun ortak çıkarları zarar görmektedir. Teminat mektubunun irat kaydedilmesi ile aykırılığın ekonomik kamu düzeninde meydana getirdiği zararın telafi edilmesi de sağlanmaya çalışılır.
- Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliğinin 45 inci maddesinin 2 inci fıkrasına göre; Teminat Mektupları;
- [?] Lisans başvurusundan vazgeçilmesi veya başvurunun reddedilmesi,
- [?] Lisansa konu üretim tesisinin geçici kabulünün yapılması veya geçici kabulü yapılmayan kısım için yeni teminatın Kuruma sunulması,
- halinde iade edilir.
- Kuruma sunulan teminat, mücbir sebep halleri ile lisans sahibinden kaynaklanmayan haklı sebepler dışında;
- [?] Üretim tesisinin lisansta belirlenen inşaat süresi içerisinde kurulmaması,
- [?] Üretim tesisinin kalan süre içerisinde kurulamayacağına tespit edilmesi,
- [?] Lisansın, üretim tesisinin geçici kabulü yapılmadan önce herhangi bir nedenle iptal edilmesi,
- halinde irat kaydedilir.

- Aşağıdaki hallerde **teminat irat** kaydedilir:
- ? **Önlisans sahibinin belirtilen süre içerisinde üretim lisansı başvurusunda bulunmaması,**
- ? **Önlisans sahibinin, önlisans süresinde yerine getirmesi gereken yükümlülüklerini süresi içerisinde yerine getirmemesi,**
- ? **Önlisansın, önlisans sahibi tüzel kişinin talebiyle sona ermesi veya Kurul kararıyla iptal edilmesi,**
- ? **Lisans başvurusunun yapılmamış sayılmasına karar verilmesi,**
- ? **Lisans başvurusu değerlendirmeye alındıktan sonra başvurudan vazgeçilmesi veya mücbir sebep halleri ile başvuru sahibinden kaynaklanmayan haklı sebepler dışında bir sebeple başvurunun reddedilmesi,**
- ? **Rüzgar ve güneş enerjisine dayalı önlisans başvurularında TEİAŞ tarafından yapılan yarışma sonucunda bağlantı hakkını elde eden tüzel kişilerin mücbir sebep halleri ile başvuru sahibinden kaynaklanmayan haklı sebepler dışında bir sebeple önlisans başvurusundan vazgeçmesi veya önlisans başvurusunun reddedilmesi,**
- ? **YEKA için verilen önlisansın mücbir sebep halleri dışında sona erdirilmesi veya Kurul Kararı ile iptal edilmesi,**
- ? **Önlisans veya lisansa derç edilmiş bulunan kurulu gücün düşürülmesi suretiyle önlisans veya lisansın tadil edilmesinin talep edilmesi halinde; tadil talebinin gerekçesinin mücbir sebep ya da gerekçeleri Kurul tarafından uygun bulunan haller kapsamında bulunması durumunda, tadil sonucunda önlisans veya lisansa derç edilecek kurulu güce karşılık gelen tutarda yeni teminatın Kuruma sunulması kaydı ile mevcut teminat iade edilir.**
- **Teminat mektubu iade halleri dışında, Kuruma sunulmuş bulunan teminat önlisans süresince veya üretim tesisinin geçici kabulü yapılmıyaya kadar iade edilmez.**
- **YEKA için verilen önlisans veya üretim lisansına derç edilmiş kurulu gücün düşürülmesi suretiyle önlisans veya üretim lisansının tadil edilmesinin talep edilmesi halinde, tadil talebinin gerekçesinin mücbir sebepler kapsamında bulunması durumunda, tadil sonucunda önlisans veya üretim lisansına derç edilecek kurulu güce karşılık gelen tutarda yeni teminatın Kuruma sunulması kaydı ile mevcut teminat iade edilir.**
- **Önlisansın, önlisans sahibi tüzel kişiden kaynaklanmayan bir nedenle iptal edilmesi veya sona ermesi hâlinde ilgisinin teminatı iade edilir. Üretim tesisinin geçici kabulü yapılmıyaya kadar olan süreçte lisans iptali yaptırımı uygulandığı takdirde aynı zamanda teminat mektubu da irat kaydedilir. Üretim tesisinin geçici kabulü yapılmıyaya kadar olan süreçte lisans iptali veya lisansın sona ermesi hallerinde teminat mektupları irat kaydedilir.**
- **Teminat mektubunun irat kaydedilmesinde, irat kaydetmenin sebebi lisans iptalidir. Yani lisans iptalini gerektiren fiil, doğrudan değil de dolaylı olarak teminat mektubunun irat kaydedilmesine neden olmaktadır. Teminat mektubunun irat kaydedilmesinin temelinde dolaylı da olsa, lisans iptaline neden olan kabahat yatmaktadır.**
- **Kabahatler Kanununda, bir fiil ile birden fazla kabahatin işlenmesi halinde bu kabahatlere ilişkin tanımlarda sadece idarî para yaptırımı öngörülmüşse, en ağır idarî para yaptırımı verileceğini, bu kabahatlerle ilgili olarak kanunda idarî para yaptırımından başka idarî yaptırımlar da öngörülmüş ise, bu yaptırımların her birinin uygulanmasına karar verileceğini düzenlemektedir.**

LİSANSIN SONA ERMESİ HALİNDE LİSANS ALMA BEDELİNİN TAMAMININ TAHSİL EDİLMESİ

- Önlisans ve lisans alma bedelleri faaliyet konularına ve/veya faaliyet büyüklüğüne göre maktu olarak, yıllık lisans bedelleri ise faaliyet konularına ve üretimi, iletimi, dağıtımı, toptan veya perakende satışı gerçekleştirilen elektrik enerjisi miktarına göre nispi olarak belirlenir ve ödenir.
- 21/12/2017 tarih ve 7557 sayılı Kurul kararı uyarınca, yerli doğal kaynaklar ile yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim tesisi kurmak üzere önlisans veya lisans almak için başvuruda bulunan tüzel kişilerden önlisans veya lisans alma bedelinin % 10'u tahsil edilir.
- Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliği 43 üncü maddenin dördüncü fıkrasına göre, yerli doğal kaynaklar ile yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim tesisleri için ilgili lisanslara derç edilen tesis tamamlanma tarihini izleyen ilk sekiz yıl süresince yıllık lisans bedeli alınmaz.
- Lisansın sona erdirilmesi talebi uygun bulunan tüzel kişi, ödenmesi gereken yıllık lisans bedelinin ödendiğine ilişkin belgeyi, ilgili Kurul kararında belirtilen süre içerisinde Kuruma sunmakla yükümlüdür.
- Lisans almak için başvuruda bulunan tüzel kişilerden lisans alma bedelinin yüzde onu dışında kalan tutarı tahsil edilmemesi ile tesis tamamlanma tarihini izleyen ilk sekiz yıl süresince yıllık lisans bedeli alınmaması söz konusu kaynaklardan yapılan elektrik üretimini teşvik için getirilmiş mekanizmalardır.
- Yerli doğal kaynaklar ile yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim tesisi kurmak üzere lisans almış olan tüzel kişilerden, üretim tesisinin geçici kabulü yapılarak üretim faaliyetinde bulunulana kadar sadece lisans alma bedelinin yüzde onu alınır.
- Tesis tamamlanma tarihinden önce lisansın sona ermesi ile ortada faaliyete geçecek ve dolayısıyla da teşvik edilecek bir yatırım olmayacağına göre lisans alma bedelinin tamamının tahsil edilmesi bir yaptırım değil bilakis geç de olsa alınan ve daha önce sunulmuş olan bir hizmetin karşılığıdır.
- Lisansın sona ermesi kapsamında lisans alma bedelinin tamamının tahsil edilmesinin idari yaptırım olmadığına ilişkin olarak ulaşılabilen bir mahkeme kararından bahsetmekte fayda vardır.
- Mahkeme lisans alma bedelini bir idari yaptırım olarak değil de bir alacak olarak değerlendirmek suretiyle karar vermiştir. Netice itibariyle lisansın sona ermesi kapsamında yerli doğal kaynaklar ile yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim faaliyetinde bulunmak üzere lisans almış olan tüzel kişilerden lisans alma bedelinin tamamının tahsil edilmesi idari yaptırım niteliğini haiz değildir.
- Yerli doğal kaynaklar ile yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı olmaksızın üretim faaliyetinde bulunmak üzere lisans almış olan tüzel kişilerden, üretim tesisi yatırımı tamamlanmadan talep üzerine lisansın sona ermesi kapsamında, lisans alma bedelinin tamamı tahsil edilir. Bu bedelin alınması, idari yaptırım niteliğini haizdir. Zira, söz konusu tüzel kişiler lisans alma bedelinin tamamını, lisans alma aşamasında Kurum hesabına yatırmaktadırlar. Bu bedele ek olarak, üretim tesisi yatırımı tamamlanmadan talep üzerine lisansın sona ermesi kapsamında, tekrar lisans alma bedelinin alınması mali külfet niteliğinde olup üretim tesisinin tamamlanamaması nedeniyle söz konusu tüzel kişinin cezalandırılması neticesini doğurmaktadır.

PİYASAYA GİRİŞİN ENGELLENMESİ

- 6446 sayılı Kanununun 5 inci maddesinin (8) inci fıkrasına göre; lisansı iptal edilen tüzel kişi, bu tüzel kişilikte yüzde on veya daha fazla paya sahip ortaklar ile lisans iptal tarihinden önceki bir yıl içerisinde görevden ayrılmış olanlar dâhil, yönetim kurulu başkan ve üyeleri, lisans iptalini takip eden üç yıl süreyle lisans alamaz, lisans başvurusunda bulunamaz, lisans başvurusu yapan tüzel kişiliklerde doğrudan veya dolaylı pay sahibi olamaz, yönetim kurullarında görev alamaz.
- Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliği 27 inci maddesi (3) fıkrası lisansı iptal edilen tüzel kişilikte,
  - Tüzel kişilikte yüzde on veya daha fazla paya sahip ortaklar ile lisans iptal tarihinden önceki bir yıl içerisinde görevden ayrılmış olanlar dahil, **yönetim kurulu başkan ve üyeleri,**
  - **Limited şirketlerde müdürler,**
- lisans iptalini takip eden **üç yıl süreyle,** mevcut önlisansları kapsamındaki üretim lisansı başvuruları hariç olmak üzere, **önlisans ve lisans alamaz, önlisans ve lisans başvurusunda bulunamaz, önlisans ve lisans başvurusu yapan tüzel kişiliklerde doğrudan veya dolaylı pay sahibi olamaz, yönetim kurullarında görev alamaz.**
- **Önlisans ve lisans başvurusundan sonra bir tüzel kişinin;**
  - **Ortakları ve yönetim kurulu başkan ve üyeleri,**
  - **Limited şirketlerde müdürlere ilişkin yasaklılık halinin olması halinde, bu aykırı durumun giderilmesi için doksan gün süre verilir. Aykırılığın giderilmemesi halinde ilgili başvuru Kurul Kararı ile reddedilir.**
- **Lisans iptalini takip eden üç yıl süreyle lisans alamaz, lisans başvurusunda bulunamaz.** Önlisans ve lisans başvurusu yapan tüzel kişiliklerde doğrudan veya dolaylı pay sahibi olamaz. **Ancak iptal edilmiş bir lisans yürürlükteki lisansı etkilemez piyasaya girişi engelleyerek yeni lisans başvurusuna ve lisans alınmasına üç yıl süre ile engel getirilmektedir.** Bu engelin yapılmış başvuruya da bir manisi bulunmamaktadır. Lisans iptalinin lisans sahibinin kusuru dışında iptal edilmesinde piyasaya giriş yasağının uygulanmaması gerekmektedir.
- Bu kişilerin lisans başvurusunda bulunan tüzel kişilikte yüzde bir oranında pay sahipliği dahi lisans başvurusuna engel teşkil etmektedir.
- Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliğinin 57 inci maddesine göre; lisans sahibi bir tüzel kişinin sermayesinin yüzde on veya daha fazlasını temsil eden payların, halka açık şirketlerde ise yüzde beş veya daha fazlasını temsil eden payların, doğrudan veya dolaylı olarak bir gerçek veya tüzel kişi tarafından edinilmesi ile yukarıda belirtilen sermaye payı değişikliklerinden bağımsız **olarak tüzel kişinin ortaklık yapısında kontrolün değişmesi sonucunu veren pay devirleri veya bu sonucu doğuran diğer işlemler ile tarifesi düzenlemeye tabi lisans sahibi tüzel kişilerin payları üzerinde rehin tesis edilmesi ile bu tüzel kişilere ilişkin hesap rehni tesis edilmesi, her defasında onaya tabidir.**
- **Onay, payı devralan gerçek veya tüzel kişinin, lisans başvurusu sırasında tüzel kişinin ortakları için aranan şartları taşıması kaydıyla verilir. Piyasaya giriş engeli bulunan tüzel kişilerin daha baştan lisans başvurusunda bulunamayacaktır.**

- Kanun koyucu, üretim tesisi yatırımının süresi içerisinde yerine getirilmesine özel bir önem atfetmekte olup ayrı bir hükümlerle bu hususu ağır bir yaptırım olan lisans iptali yaptırımına tabi tutmuştur. Dolayısıyla da üretim tesisi yatırımının zamanında yerine getirilmemesi nedeniyle lisans iptali yaptırımına maruz kalan tüzel kişilikte, taksir derecesinde dahi kusuru bulunan yöneticiler ve en az yüzde on paya sahip ortakların da tüzel kişilikle birlikte cezalandırılması gerektiği fikri hakimdir. 3 yıllık bekleme süresi, lisans iptali yaptırımına karar verildiği tarihten itibaren başlamalıdır. Söz konusu kararın tüzel kişiye bildirim tarihi, dava açma süresi açısından önem taşımakta olup 3 yıllık sürenin başlangıcına bir etkisi yoktur. Bu çerçevede, sorumluluğun tespiti lisans iptalinden daha sonraki bir tarihte yapılırsa dahi bekleme süresinin başlangıcı, lisans iptali yaptırımına karar verildiği tarihtir.
- Lisansı iptal edilen tüzel kişinin ve sorumlu olanların ortak olduğu tüzel kişilerin diğer lisanslarının durumunun ne olacağıdır? Zira lisansı iptal edilen tüzel kişinin diğer lisansına konu üretim tesisinin tamamlanmasında her hangi bir aksaklık olmayabilir burada lisansı iptal edilen tüzel kişi ile sorumluluğu bulunanların ortak olduğu tüzel kişilerin yeni lisans başvurusunda bulunmasını 3 yıl süre ile engellemiştir. Mevcut lisanslar artık o kişiler için kazanılmış hak konumundadır. Bu çerçevede mevcut lisansların iptalden etkilenmemesi gerekmektedir.
- Lisansı iptal edilen tüzel kişinin yapmış olduğu başka bir lisans başvurusu bulunuyorsa başvuru lisans iptalinden etkilenmeyecektir. Piyasaya giriş engeli yeni başvurular için geçerlidir.
- Sorumluluğu bulunanların ortak olduğu tüzel kişilerin lisans başvurusu ise hemen reddedilmemelidir. Zira bu durum o tüzel kişilerin kusurundan kaynaklanmamaktadır. Söz konusu tüzel kişilere süre verilerek anılan kişilerin ortaklıktan ayrılmaları talep edilmelidir. Verilen sürede ortaklıktan ayrılmadıkları görüldüğü takdirde başvurunun reddi yoluna gidilmelidir.
- Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliğinin 55 inci maddesine göre, lisansı sona eren veya lisansı iptal edilen bir tüzel kişi, ticari ilişkileri nedeniyle elde etmiş olduğu diğer tüzel kişilere ait bilgileri, beş yıl süreyle gizli tutmakla yükümlüdür. Bu yükümlülük piyasaya giriş engel bir yükümlülük değildir. Bu yükümlülüğe uyulmadığı gerekçesi ile piyasaya giriş engel getirilmemelidir.

LİSANS İPTALİNDE ÖDENMİŞ BULUNAN KAMULAŞTIRMA BEDELLERİ İLE DİĞER GİDERLERİN İADE EDİLMEMESİ

- Dağıtım lisansı sahibi tüzel kişilerce yeni dağıtım tesisleriyle ilgili yapılan kamulaştırmaların gerektirdiği kamulaştırma bedelleri ile diğer giderler tarifeler yoluyla geri ödenir.
- Önlisans sahibinin lisans alamaması ya da önlisans veya lisansın sona ermesi ya da iptali hâlinde, önlisans veya lisans sahibi tüzel kişiler tarafından ödenmiş bulunan kamulaştırma bedellerine ilişkin olarak ;
- ? Dağıtım lisansının süresinin bitmesi nedeniyle sona ermesi hâlinde tarifeler yoluyla geri alınmayan kamulaştırma bedelleri kamulaştırılan taşınmazın mülkiyetine sahip olan kamu kurum veya kuruluşu tarafından ilgili şirkete iade edilir.
- ? Kamulaştırılan taşınmazların üzerinde irtifak hakkı tesis edilmek ve/veya kullanma izni verilmek suretiyle başka bir önlisans sahibinin kullanımına bırakılması durumunda, kamulaştırma bedeli lehine irtifak hakkı tesis edilen ve/veya kullanma izni verilen önlisans sahibi tarafından kamulaştırma bedelini ödemiş olan tüzel kişiye ödenir.
- ? 2942 sayılı Kanununun 23 üncü maddesi uyarınca kamulaştırılan taşınmazın sahibi veya mirasçıları tarafından geri alınması durumunda, taşınmaz sahibi veya mirasçıları tarafından geri ödenecek bedel, kamulaştırma bedelini ödemiş olan tüzel kişiye ödenir.
- Önlisans sahibinin lisans alamaması ya da önlisans veya lisansın sona ermesi ya da iptali hâlinde, önlisans veya lisans sahibi tüzel kişiler tarafından ödenmiş bulunan kamulaştırma bedeli yukarıdaki haller dışında ödenmez.
- Üretim lisansı veya dağıtım lisansının sona ermesi veya iptali halinde ödenmiş bulunan kamulaştırma bedelleri ile diğer giderlerin iade edilmemesi hususunda ikili bir ayırmada bulunmak gerekmektedir. Buna göre lisans iptali halinde söz konusu bedellerin ödenmemesi yaptırım niteliğini haizken sona erme halinde ise idari yaptırım benzeri bir işlem tesis edilmektedir.
- Ancak, dağıtım lisansının süresi sonunda tarifeler yoluyla geri alınmayan kamulaştırma bedelleri iade edilir. Lisans süresinin bitmesi dışında, iflas halinde kendiliğinden ve talep üzerine Kurul Kararıyla dağıtım lisansı sona erdiğinde veya dağıtım lisansı iptal edildiğinde söz konusu tüzel kişi tarafından daha önce ödenmiş olan kamulaştırma bedellerinden tarifeler yoluyla geri alınamamış olan kısım iade edilmez.

- Dağıtım lisansının iptali halinde söz konusu bedellerin iade edilmemesi bir nevi idari yaptırım niteliğini taşımaktadır. Lisans iptali halinde kamulaştırma bedellerinin iade edilmemesinde, iade etmemenin sebebi lisans iptalidir. Yani lisans iptalini gerektiren fiil, doğrudan değil de dolaylı olarak iade etmemeye neden olmaktadır. Bir idari yaptırım başka bir idari yaptırımın sebep unsurunu teşkil etmektedir. Kamulaştırma bedelini iade etmemenin temelinde de dolaylı da olsa, lisans iptaline neden olan kabahat yatmaktadır. Dolayısıyla, lisans iptaline neden olan kabahat karşılığında cezalandırma amacıyla sadece lisans iptali yaptırımı değil ayrıca mali yaptırım olarak kamulaştırma bedelinin iade edilmemesi de uygulanmaktadır.
- Dağıtım faaliyeti niteliği itibariyle, aksadığı takdirde ekonomik kamu düzeninde ağır yaralar açabilecek niteliktedir. Zira dağıtım bölgesinde bulunan milyonlarca evsel tüketiciyle birlikte özellikle de sanayi kesiminin etkilenmesi mümkündür. Ayrıca kamulaştırma yapılmasının nedeni dağıtım lisansı sahibi tüzel kişinin yatırım yapacak olmasıdır. Lisans iptali halinde söz konusu yatırımlar gerçekleştirilemeyecek veya gecikmeli gerçekleşecek olup tüketicilerin elektrikten belli bir süre faydalanamamaları nedeniyle doğrudan ve dolaylı zarar görmeleri neticesini doğuracaktır. O halde doğan ve/veya doğması muhtemel zararların karşılığında da kamulaştırma bedeli iade edilmemektedir.
- Dağıtım lisansı, lisans sahibi tüzel kişinin iflası halinde kendiliğinden veya söz konusu tüzel kişinin talebi üzerine Kurul kararıyla sona erdiğinde, daha önce ödenmiş olan kamulaştırma bedellerinden tarifeler yoluyla geri alınamamış olan kısım iade edilmez. Buna karşın diğer bir lisans sona erme nedeni olan lisans süresinin bitmesi halinde ise söz konusu bedel iade edilir.
- Yani üretim lisansının iptali halinde söz konusu bedellerin iade edilmemesi idari yaptırım niteliğini taşımaktadır. Özellikle de söz konusu bedellerin üretim tesisinin kurulacağı alanın niteliğine göre çok yüksek miktarlarda olması, kanun koyucu cezalandırma amacını taşıyorsa da, söz konusu tüzel kişi için ceza niteliğinde bir külfet olacaktır.
- Dolayısıyla da bir yaptırımdan bahsetmek de mümkün değildir. Lisansın, lisans sahibi tüzel kişinin iflası halinde ve Kurul kararıyla sona ermesi hallerinde ise söz konusu bedeller iade edilmeyecektir.
- Üretim lisansı sahibi tüzel kişilerin sadece lisansın sona ermesi ile kurtulmamaları, basiretli bir tacir gibi hareket etmeleri gerekirken bu şekilde davranmamaları nedeniyle idari para yaptırımı benzeri mali külfetlere tabi tutulduğu söylenebilir.

İlginiz için teşekkürler!

www.epdk.org.tr